

IULIE
2017

Selecția și promovarea judecătorilor în Republica Moldova – provocări și necesități

Ilie CHIRTOACĂ

Sorina MACRINICI

Nadejda HRIPTIEVSCHI

DOCUMENT DE POLITICI

Selecția și promovarea judecătorilor în Republica Moldova – provocări și necesități

Ilie CHIRTOACĂ

Sorina MACRINICI

Nadejda HRIPTIEVSCHI

Această publicație este posibilă datorită ajutorului generos al poporului american, oferit prin intermediul Agenției SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Opiniile exprimate aparțin CRJM și nu reflectă în mod necesar poziția USAID sau a Guvernului SUA.

Chișinău, 2017

Cuprins

Sumar	1
Abrevieri	9
Metodologia	10
Descrierea problemei	11
1. Cadrul legal cu privire la selecția și promovarea judecătorilor	11
A. Explicații introductive	11
B. Procedura și competența organelor implicate	12
C. Criteriile și punctajul oferit	14
D. Modul de organizare a concursurilor	16
2. Practica 2013 – mai 2017	18
A. Selecția judecătorilor	18
B. Promovarea în funcții administrative în cadrul judecătorilor	29
C. Promovarea judecătorilor la curțile de apel și CSJ	34
D. Promovarea în funcții administrative la curțile de apel și CSJ	37
E. Promovarea membrilor CSM în sistemul judecătoresc	46
Concluziile și Recomandările principale	48

Tabele

Tabel 1: Rolul punctajului oferit de Colegiul de Selecție la selectarea judecătorilor în judecătoria și promovarea la curțile de apel și CSJ în perioada de referință	2
Tabel 2: Rolul punctajului oferit de Colegiul de Selecție la promovarea judecătorilor în funcții administrative în judecătoria, curțile de apel și CSJ în perioada de referință	3
Tabel 3: Etapele selecției și promovării judecătorilor	12
Tabel 4: Criteriile de selecție a candidaților la funcția de judecător	14
Tabel 5: Criteriile de promovare într-o instanță superioară	15
Tabel 6: Criteriile de promovare într-o funcție administrativă	16
Tabel 7: Numărul concursurilor desfășurate în perioada de referință	18
Tabel 8: Candidații propuși pentru funcția de judecător: numărul și punctajul	18
Tabel 9: Rezultatele desfășurării concursului din 19 noiembrie 2013 pentru ocuparea funcției de judecător la Judecătoria Botanică (Chișinău)	19

Tabel 10: Rezultatele desfășurării concursului din 11 august 2015 pentru ocuparea funcției de judecător la Judecătoria Centru (Chișinău)	20
Tabel 11: Rezultatele desfășurării concursului din 2 septembrie 2015 pentru ocuparea funcției de judecător la Judecătoria Râșcani (Chișinău)	20
Tabel 12: Rezultatele desfășurării concursului din 8 decembrie 2015 pentru ocuparea funcției de judecător la Judecătoria Ialoveni	21
Tabel 13: Rezultatele desfășurării concursului din 24 ianuarie 2017 pentru ocuparea funcției de judecător la Judecătoria Hâncești (Ialoveni)	21
Tabel 14: Rezultatele desfășurării concursului din 7 martie 2017 pentru ocuparea funcției de judecător la Judecătoria Chișinău	22
Tabel 15: Concursuri eșuate (judecătorii)	27
Tabel 16: Rezultatele desfășurării concursului din 5 august 2015 pentru ocuparea funcției de judecător la Judecătoria Strășeni	28
Tabel 17: Rezultatele desfășurării concursului din 9 septembrie pentru ocuparea funcției de judecător la Judecătoria Strășeni	28
Tabel 18: Rezultatele desfășurării concursului din 24 ianuarie 2017 pentru ocuparea funcției de judecător la Judecătoria Drochia (Glodeni)	28
Tabel 19: Rezultatele desfășurării concursului din 28 februarie pentru ocuparea funcției de judecător la Judecătoria Soroca	28
Tabel 20: Numărul concursurilor desfășurate în perioada de referință (promovarea în funcții administrative – judecătorii)	29
Tabel 21: Rezultatele cercetării (promovarea în funcții administrative – judecătorii)	30
Tabel 22: Rezultatele desfășurării concursului din 21 ianuarie 2014 pentru ocuparea funcției de vicepreședinte la Judecătoria Botanica	30
Tabel 23: Rezultatele desfășurării concursului din 13 ianuarie 2015 pentru ocuparea funcției de vicepreședinte la Judecătoria Drochia	31
Tabel 24: Rezultatele desfășurării concursului din 10 martie 2015 pentru ocuparea funcției de președinte la Judecătoria Șoldănești	31
Tabel 25: Rezultatele desfășurării concursului din 26 ianuarie 2016 pentru ocuparea funcției de președinte la Judecătoria Căușeni	31
Tabel 26: Rezultatele desfășurării concursului din 9 februarie pentru ocuparea funcției de președinte la Judecătoria Strășeni	31
Tabel 27: Concursuri eșuate (promovarea în funcții administrative – judecătorii)	32
Tabel 28: Candidați „eșuați” pentru promovarea într-o funcție administrativă (judecătorii)	33
Tabel 29: Concursurile desfășurate în perioada de referință pentru promovarea la curțile de apel	34
Tabel 30: Promovarea judecătorilor la curțile de apel – numărul de candidați și punctajul	35
Tabel 31: Concursurile desfășurate în perioada de referință pentru promovarea la CSJ	36
Tabel 32: Promovarea la CSJ – numărul de candidați și punctajul	36
Tabel 33: Concursurile desfășurate în perioada de referință la curțile de apel	37
Tabel 34: Promovarea la curțile de apel: numărul candidaților și punctajul	37
Tabel 35: Concursurile desfășurate în perioada de referință la CSJ și numărul candidaților	38
Tabel 36: Promovarea în funcții de conducere la CSJ între 1 ianuarie 2013 și 31 mai 2017	38
Tabel 37: Exemplu pozitiv – concurs de promovare la Curtea de Apel Chișinău din 20 octombrie 2015	39
Tabel 38: Concurs la Curtea de Apel Chișinău din 27 decembrie 2016	39

Tabel 39: <i>Concurs la Curtea de Apel Chișinău din 11 aprilie 2017</i>	40
Tabel 40: <i>Exemplu pozitiv – concurs de promovare la CSJ din 3 iulie 2013</i>	40
Tabel 41: <i>Concurs de promovare la CSJ din 28 ianuarie 2014</i>	41
Tabel 42: <i>Concurs la CSJ din 26 ianuarie 2016</i>	42
Tabel 43: <i>Exemplu concludent privind organizarea concursurilor CSJ</i>	44
Tabel 44: <i>Concursurile pentru suplinirea funcției vacante de vicepreședinte al CSJ</i>	45

Figuri

Figura 1: <i>Extras din hotărârea CSM nr. 210/10 din 14 martie 2017, cu privire la desfășurarea concursului pentru suplinirea funcției vacante de judecător la judecătoria Hâncești (Ialoveni)</i>	23
Figura 2: <i>Extras din Hotărârea CSM nr. 26/2 din 17 ianuarie 2017, cu privire la desfășurarea concursului pentru suplinirea funcției vacante la Judecătoria Anenii Noi</i>	23
Figura 3: <i>Extras din Hotărârea CSM nr. 454/19 din 23 iunie 2015 cu privire la desfășurarea concursului pentru suplinirea funcției vacante de judecător la judecătoria Buiucani</i>	24
Figura 4: <i>Extras din hotărârea CSM nr. 232/11 din 12 aprilie 2016 cu privire la desfășurarea concursului pentru suplinirea funcției vacante de judecător la judecătoria Centru</i>	24
Figura 5: <i>Dinamica numirilor și demisiilor/eliberărilor din funcția de judecător în perioada 2013 – 2017 (5 luni)</i>	26
Figura 6: <i>Candidați unici propuși de CSM la funcțiile administrative la curțile de apel și CSJ</i>	42

Sumar

Selecția și cariera judecătorilor constituie elementele-cheie ale unui sistem judiciar. Promovarea candidaților în bază de merit este o condiție esențială pentru a asigura un sistem judiciar independent, responsabil și profesionist. Transparența în procesul de selecție și carieră a judecătorilor este importantă pentru a asigura încrederea în sistem, dar și în organele responsabile de numirea și promovarea judecătorilor, atât a societății, cât și a judecătorilor și a cadrelor din interiorul sistemului. Selecția și promovarea în baza unor criterii subiective în urma unui proces netransparent pot afecta calitatea actului de justiție, deoarece reduc motivația judecătorilor de a activa corect și profesionist. Din aceste considerente, numirea și promovarea judecătorilor sunt deosebit de importante pentru Republica Moldova.

Prezentul document analizează sistemul de selecție (numirea candidaților în funcția de judecător) și promovarea judecătorilor din Republica Moldova (promovarea într-o instanță superioară sau promovarea în funcția de președinte sau vicepreședinte de instanță). Documentul conține o trecere în revistă a principalelor prevederi legale cu privire la competențele organelor implicate în numirea și promovarea judecătorilor, modalitatea de organizare a concursurilor și criteriile de selecție și promovare. Documentul are și o componentă importantă de cercetare empirică. Autorii au studiat practica de numire și promovare a judecătorilor în perioada ianuarie 2013 – mai 2017 și au prezentat concluzii și recomandări cu privire la această practică.

Analiza se referă la trei probleme principale identificate: rolul punctajului oferit de Colegiul de Selecție și Cariera Judecătorilor (Colegiul de Selecție) în hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii (CSM) cu privire la numire sau promovare, numărul candidaților în concursuri și modul de organizare a concursurilor (anunțarea concursurilor per funcție și concursurile „eșuate”).

În 2015, CRJM a publicat documentul de politici publice: „[Selectarea și cariera judecătorilor – dublări de responsabilități sau garanții suplimentare?](#)”, care a conținut o analiză mai amplă a cadrului legal cu privire la selecția și promovarea judecătorilor, inclusiv transferul judecătorilor, competențele organelor implicate și criteriile de numire, transfer și promovare. Concluziile și recomandările relevante din acel document sunt valabile și au fost păstrate și în prezenta analiză.

Constatările principale ale analizei empirice a numirilor și promovărilor în perioada ianuarie 2013 – mai 2017 sunt următoarele:

- 1) Rolul evaluării efectuate de Colegiul de Selecție (punctajul oferit) este minimalizat, deoarece într-un număr mare de hotărâri cu privire la numirea și promovarea judecătorilor, CSM nu numește judecătorii care au acumulat cel mai înalt punctaj la Colegiul de Selecție și nu motivează ignorarea acestuia.** Datele pentru perioada ianuarie 2013 – mai 2017 arată următoarele:

- **Selecția judecătorilor în judecătorii (prima instanță):** Dintre cei 150 de candidați propuși de CSM pentru a fi numiți în funcție, 115 (77%) au fost selectați în urma concursurilor la care au participat mai mult de un candidat și 35 (23%) au fost selectați la concursuri cu un singur candidat (fără concurență). Din cei 115 judecători selectați în urma unui concurs la care a participat mai mult de un candidat, cel puțin 83 (72%) sunt candidații care au obținut un punctaj mai mic la Colegiul de Selecție și doar 32 (28%) sunt candidații cu cel mai înalt punctaj. Rezultatele ne sugerează că fiecare al patrulea judecător (35 din 150) a fost propus pentru numire în baza unui concurs la care a participat un singur candidat. 115 din cei 150 de judecători propuși de CSM au fost selectați la concursuri la care au participat doi și mai mulți candidați. Dintre aceștia, șapte din zece au fost candidații care aveau un punctaj mai mic decât contracandidații lor (83 din 115). Doar 3 din 10 candidați propuși de CSM au fost candidații cu punctajul cel mai mare obținut la Colegiul de Selecție (35 din 115).
- **Promovarea judecătorilor la curțile de apel:** În urma concursurilor pentru promovarea judecătorilor la curțile de apel, CSM a propus 55 de candidați. Dintre aceștia, 17 (31%) au fost selectați în urma concursurilor la care a participat câte un candidat (fără concurență) și 38 (69%) au fost selectați în urma concursurilor la care a participat mai mult de un candidat. Dintre cei 38 de candidați selectați în urma concursurilor la care a participat mai mult de un candidat, 23 (61%) aveau un punctaj mai mare decât ceilalți participanți la concurs și 15 (39%) sunt candidații care au avut un punctaj mai mic decât contracandidații lor.
- **Promovarea judecătorilor la CSJ:** Dintre cei 13 judecători propuși de CSM pentru numire, un judecător a fost selectat în baza unui concurs cu un singur candidat (8%). Dintre cei 12 judecători selectați la concursuri la care a participat mai mult de un candidat, șapte au avut un punctaj mai mare decât contracandidații lor (58%), iar cinci – un punctaj mai mic (42%). Dintre cei 13 judecători propuși de CSM pentru promovare la CSJ, 10 au fost judecători din judecătorii (77%).

Tabel 1: Rolul punctajului oferit de Colegiul de Selecție la selectarea judecătorilor în judecătorii și promovarea la curțile de apel și CSJ în perioada de referință

	 Judecătorii	 Curțile de apel	 CSJ
Numărul de judecători propuși de CSM în perioada de referință	150	55	13
Numărul de judecători propuși de CSM la concursuri în care au avut contracandidați	115	38	12
%¹	77%	69%	92%
Numărul de judecători propuși de CSM la concursuri la care a participat un singur candidat	35	17	1
%²	23%	31%	8%

¹ Raportat la numărul total de candidați propuși de CSM.

² Raportat la numărul total de candidați propuși de CSM.

	 Judecătorii	 Curțile de apel	 CSJ
Numărul de judecători care au avut un punctaj mai mare (numiți în urma concursurilor la care a participat mai mult de un candidat)	32	23	7
%³	28%	61%	58%
Numărul de judecători care au avut un punctaj mai mic (numiți în urma concursurilor la care a participat mai mult de un candidat)	83	15	5
%⁴	72%	39%	42%

- **Promovarea judecătorilor în funcții administrative în judecătorii:** Din cei 70 de candidați propuși spre numire de CSM, 25 (35%) au fost selectați în urma concursurilor la care a participat mai mult de un candidat și 45 (65%) au fost selectați la concursuri cu un singur candidat (fără concurență). Din cei 25 de judecători selectați în urma unui concurs la care a participat mai mult de un candidat, cel puțin 8 (32%) sunt candidații care au obținut un punctaj mai mic la Colegiul de Selecție și 17 (68%) sunt candidații cu cel mai înalt punctaj.
- **Promovarea judecătorilor în funcții administrative în curțile de apel:** În perioada de referință, au fost organizate 32 de concursuri pentru promovarea în funcțiile de președinte sau vicepreședinte ai curților de apel. Dintre acestea, în 20 de concursuri anunțate (63%) fie nu s-au depus cereri, fie candidații s-au retras. Din restul de 12 concursuri care au avut loc, 10 judecători (83%) au fost aleși în urma concursurilor la care a participat câte un candidat (fără concurență) și în celelalte două concursuri la care a participat mai mult decât un singur candidat, CSM a ales candidatul cu un punctaj mai mic oferit de Colegiul de Selecție (100%).
- **Promovarea judecătorilor în funcții administrative la CSJ:** Pentru promovarea în funcțiile de președinte și vicepreședinte ai CSJ, precum și ai colegiilor penale și civile, între 1 ianuarie 2013 și 31 mai 2017, au fost organizate 13 concursuri. Dintre acestea, în cinci concursuri (38%) nu s-au depus cereri, iar în două concursuri (15%) candidații nu au întrunit numărul necesar de voturi din partea CSM. La restul concursurilor – șase la număr, a participat doar un singur candidat, ceea ce reprezintă 46% din toate concursurile organizate sau 100% din concursurile care s-au soldat cu promovări în funcții de conducere la CSJ.

Tabel 2: Rolul punctajului oferit de Colegiul de Selecție la promovarea judecătorilor în funcții administrative în judecătorii, curțile de apel și CSJ în perioada de referință

	 Judecătorii	 Curțile de apel	 CSJ
Numărul de judecători propuși de CSM în perioada de referință	70	12	6

³ Raportat la numărul de candidați propuși de CSM care au participat la concursuri cu mai mulți candidați.

⁴ Raportat la numărul de candidați propuși de CSM care au participat la concursuri cu mai mulți candidați.

	 Judecătorii	 Curțile de apel	 CSJ
Numărul de judecători propuși de CSM pentru concursuri în care au avut contracandidați	25	2	0
%⁵	35%	17%	-
Numărul de judecători propuși de CSM la concursuri la care a participat un singur candidat	45	10	6
%⁶	65%	83%	100%
Numărul de judecători care au avut un punctaj mai mare (numiți în urma concursurilor la care a participat mai mult de un candidat)	17	0	-
%⁷	68%	-	-
Numărul de judecători care au avut un punctaj mai mic (numiți în urma concursurilor la care a participat mai mult de un candidat)	8	2	-
%⁸	32%	100%	-

Astfel, procentul cel mai mare de numiri cu ignorarea punctajului oferit de Colegiul de Selecție se observă la numirea în funcție în judecătorii (72% din cei 115 judecători selectați în urma concursurilor la care a participat mai mult de un candidat), urmat de promovarea la CSJ (42% din cei 12 judecători selectați în urma concursurilor la care a participat mai mult de un candidat) și promovarea la curțile de apel (39% din cei 38 de judecători selectați în urma concursurilor la care a participat mai mult de un candidat). O situație mai bună s-a observat în cazul promovărilor în funcții administrative în cadrul judecătoriilor, unde doar opt candidați din cei 25 (32%) numiți în urma concursurilor cu mai mulți candidați au fost promovați cu un punctaj mai mic. Totuși, dată fiind rata mare a concursurilor cu un singur candidat (45 de candidați sau 65% din cei 70 numiți), acest procentaj de asemenea este îngrijorător.

În cazul promovărilor în funcții de conducere în curțile de apel și CSJ situația e și mai complicată, din cauza procentului foarte înalt de concursuri cu un singur candidat (10 din cei 12 candidați propuși în curțile de apel (83%) și toți cei șase candidați (100%) propuși pentru funcții de conducere la CSJ). În plus, în singurele două concursuri pentru funcții de conducere la curțile de apel în care a participat mai mult de un candidat, CSM a ales candidatul cu punctaj mai mic.

2) La un număr mare de concursuri participă câte un singur candidat. Astfel, perioada ianuarie 2013 – mai 2017 arată următoarele date:

- Selecția judecătorilor în judecătorii: din 150 de candidați propuși, 35 (23%) din candidați au fost propuși la concursuri la care a participat câte un singur candidat;
- Promovarea judecătorilor la curțile de apel: din 55 de candidați propuși, 17 (31%) din candidați au fost propuși la concursuri la care a participat câte un singur candidat;

⁵ Raportat la numărul total de candidați propuși de CSM.

⁶ Raportat la numărul total de candidați propuși de CSM.

⁷ Raportat la numărul de candidați propuși de CSM care au participat la concursuri cu mai mulți candidați.

⁸ Raportat la numărul de candidați propuși de CSM care au participat la concursuri cu mai mulți candidați.

- Promovarea judecătorilor la CSJ: din 13 candidați propuși, unul (8%) din candidați au fost propuși la concursuri la care a participat câte un singur candidat;
- Promovarea la funcții de conducere în judecătoria: din 70 de candidați propuși, 45 (65%) din candidați au fost propuși la concursuri la care a participat câte un singur candidat;
- Promovarea la funcții de conducere la curțile de apel: din 12 candidați propuși de CSM, 10 (83%) au fost candidați propuși la concursuri la care a participat câte un singur candidat;
- Promovarea la funcții de conducere la CSJ: din șase candidați propuși, toți șase (100%) au fost propuși la concursuri la care a participat câte un singur candidat.

Numărul mare de concursuri cu un candidat unic ridică semne de întrebare cu privire la existența unui număr critic de judecători care vor să participe la concursuri sau rezistența acestora de a participa din varii motive. Concursurile cu un singur candidat nu permit o competiție veritabilă pentru alegerea celui mai bun candidat.

3) Multe concursuri sunt declarate de CSM ca fiind eșuate fără motivare, fiind doar specificat că un candidat sau candidații participanți nu au întrunit numărul necesar de voturi. Astfel, în perioada ianuarie 2013 – mai 2017 se constată situația următoare:

- Numirea la judecătoria: 10 concursuri (9,5%) din numărul total de 105 concursuri au fost declarate eșuate, deoarece candidații nu au întrunit votul necesar al membrilor CSM;
- Promovarea la curțile de apel: în șase concursuri (8%) din totalul de 78, candidații nu au întrunit numărul necesar de voturi din partea CSM, iar în 36 de concursuri (46%) fie nu s-au depus cereri, fie candidații și-au retras cererile înainte de desfășurarea concursului;
- Promovarea la CSJ: din 14 concursuri, trei (21%) au eșuat, deoarece candidații nu au întrunit numărul necesar de voturi;
- Promovarea în funcții de conducere în judecătoria: în urma celor 78 de concursuri organizate, nouă concursuri (11%) au fost considerate eșuate, deoarece candidații nu au întrunit numărul necesar de voturi;
- Promovarea în funcții de conducere în curțile de apel: din cele 32 de concursuri organizate, niciunul nu a eșuat din cauza lipsei votului membrilor CSM, iar în 20 de concursuri anunțate (63%) fie nu s-au depus cereri, fie candidații s-au retras;
- Promovarea în funcții de conducere la CSJ: din 13 concursuri, două (15%) au fost considerate eșuate, deoarece candidații nu au întrunit numărul necesar de voturi ale membrilor CSM, iar în cinci concursuri (38%) nu s-au depus cereri.

Numărul mare de concursuri eșuate pentru motive de neîntrunire a numărului necesar de voturi ale membrilor CSM ridică semne de întrebare cu privire la motivele ce determină neacordarea acestor voturi. CSM ar trebui să explice motivele care au determinat neacordarea

voturilor sau să schimbe regulile de organizare a concursurilor pentru a elimina posibilitatea declarării unui concurs eşuat prin lipsa numărului de voturi. Lipsa voturilor ar putea însemna și o simplă lipsă de cvorum, iar acest lucru nu este explicat suficient în hotărârile CSM.

4) Mai multe concursuri anunțate de CSM pentru promovarea la curțile de apel sau în funcții de conducere la curțile de apel și CSJ nu au avut loc din motiv că nu au existat candidați sau aceștia s-au retras până la votare și CSM a anunțat concursuri repetate. Astfel, în perioada ianuarie 2013 – mai 2017 se constată situația următoare:

- Promovarea la curțile de apel: în 36 de concursuri din totalul de 78, adică în 46% din concursuri, fie nu s-au depus cereri, fie candidații și-au retras cererile înainte de desfășurarea concursului. S-a observat că concursurile pentru aceeași curte de apel sunt anunțate practic în fiecare lună, pentru ca mai apoi să fie comasate și ulterior să fie aleși mai mulți candidați⁹;
- Promovarea în funcții de conducere la curțile de apel: din cele 32 de concursuri organizate, în 20 de concursuri (63%) fie nu s-au depus cereri, fie candidații s-au retras înainte de organizarea concursului;
- Promovarea în funcții de conducere la CSJ: în cinci concursuri din 13, adică 38%, nu au fost depuse cereri.

Motivarea insuficientă a hotărârilor CSM și organizarea concursurilor dintre care multe sunt declarate eşuate, ar putea fi printre cauzele care descurajează judecătorii să participe la concursuri. Lipsa candidaților pentru funcții de conducere în instanțele de judecată denotă o problemă sistemică ce necesită o abordare ca atare din partea CSM.

5) Organizarea frecventă a concursurilor legate de cariera judecătorilor, anunțate separat pentru fiecare funcție vacantă. Analiza practicii de numire și promovare a judecătorilor în perioada ianuarie 2013 – mai 2017 a arătat o frecvență mare de organizare a concursurilor pentru fiecare post separat. Spre exemplu, în perioada de referință, în medie, au fost organizate câte două concursuri pe lună pentru selectarea candidaților la funcția de judecător (105 concursuri în 53 de luni), câte un concurs pe lună pentru promovarea în funcții administrative în cadrul judecătorilor (78 de concursuri în 53 de luni) și câte un concurs pe lună pentru promovarea judecătorilor la curțile de apel (78 de concursuri în 53 de luni). Pe lângă acestea, au mai fost organizate 14 concursuri pentru promovarea la CSJ, 32 de concursuri pentru promovarea în funcții de conducere la curțile de apel și 13 concursuri pentru promovarea în funcții de conducere la CSJ.

O asemenea abordare nu permite o planificare adecvată nici pentru candidați, nici pentru CSM. O abordare de acest fel nu creează previzibilitate și claritate pentru societate, ci facilitează oportunități de abuz. Mai mult, s-a observat o lipsă de interes a judecătorilor de a participa la concursuri, în special pentru funcții de conducere

⁹ Spre exemplu, CSM a comasat concursurile pentru suplinirea funcțiilor de judecător la Curtea de Apel Chișinău anunțate la 30 iunie 2015, 7 iulie 2015 și 2 septembrie 2015, <http://csm.md/files/Hotaririle/2015/30/769-30.pdf>.

în instanțe. Motivarea insuficientă a hotărârilor CSM și organizarea frecventă a concursurilor, multe dintre care ulterior sunt declarate eșuate, ar putea fi printre cauzele care descurajează judecătorii să participe la concursuri. CSM a îmbunătățit deja modul de ținere a registrului participanților la concursuri, prin includerea candidaților în ordinea descrescătoare după punctajul obținut la Colegiul de Selecție. Acest prim pas este important și este punctul de pornire pentru îmbunătățirea în continuare a procesului de selecție și promovare, prin organizarea periodică a concursurilor și utilizarea registrului la selecția candidaților.

În final, documentul face câteva recomandări pentru îmbunătățirea sistemului de selecție și promovare a judecătorilor în vederea asigurării unui proces transparent și bazat pe merit.

1. Se recomandă clarificarea abordării CSM față de evaluarea oferită de Colegiul de Selecție și anume numirea candidaților în baza punctajului oferit de Colegiul de Selecție. În cazul în care la concurs participă doi sau mai mulți candidați cu punctaj similar, CSM urmează să facă o evaluare suplimentară, spre exemplu, prin interviu, pentru a selecta candidatul mai bun. De asemenea, CSM ar putea efectua o evaluare adițională dacă, din momentul evaluării la Colegiul de Selecție, apare o informație nouă despre candidat;
2. Se recomandă prevederea expresă în legislație a dreptului candidaților cu cel mai mare punctaj de a-și alege instanța în cazul numirilor în prima instanță. În așa mod, va fi asigurată o claritate și o previzibilitate a procesului de numire, iar CSM nu va fi încărcat cu un număr atât de mare de concursuri.
3. În strânsă legătură cu primele două recomandări, se propune modificarea abordării cu privire la organizarea concursurilor, în vederea organizării concursului pentru toate funcțiile vacante în sistem o dată sau de două ori pe an. Acest lucru va permite candidaților să-și planifice din timp cariera și va aduce o claritate și o previzibilitate importante pentru sistem. Acest lucru va contribui și la îmbunătățirea percepției societății, care va putea urmări numirile și promovările din sistemul judiciar, astăzi acestea ridicând o serie de întrebări, după cum se arată în document.
4. În strânsă legătură cu primele trei recomandări, se recomandă îmbunătățirea calității motivării hotărârilor CSM cu privire la cariera judecătorilor. Votul exclusiv al membrilor CSM nu constituie o motivare rezonabilă suficientă într-un sistem bazat pe principiile statului de drept. Această recomandare este valabilă în special pentru toate situațiile problematice constatate în raport: ignorarea punctajului oferit de Colegiul de Selecție și declararea concursurilor eșuate din cauza lipsei numărului necesar de voturi ale membrilor CSM.
5. Se recomandă reevaluarea criteriilor de selecție, promovare și transfer ale judecătorilor pentru a oferi o valoare mai mare studiilor profesionale efectuate în cadrul INJ și evaluării performanțelor de către Colegiul de Evaluare a Performanțelor Judecătorilor și pentru a include toate celelalte criterii care în prezent sunt examinate de CSM și care nu sunt examinate de Colegiul de Selecție¹⁰;

¹⁰ Recomandarea cu privire la criteriile de selecție a fost explicată mai detaliat în analiza CRJM din 2015. Recomandări cu privire la criterii sunt incluse și în raportul din 2017 al Centrului de Analiză și Prevenire a Corupției, disponibil la: <http://capc.md/>

6. Se recomandă stabilirea unei interdicții pentru membrii CSM de participare la concursuri de selectare în funcția de judecător și promovare pe durata mandatului de membru al CSM, precum și timp de 6 luni după încetarea acestuia, similar regulilor stabilite de Regulamentul Consiliului Superior al Procurorilor. Această prevedere ar putea fi inclusă în Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea CSM sau în Legea cu privire la CSM.

Documentul a fost elaborat și gândit pentru a relansa discuții cu factorii de decizie, societatea civilă și partenerii de dezvoltare cu privire la procedura și criteriile de selecție și promovare a judecătorilor. Problemele din sistem au fost evidențiate în diferite rapoarte ale organizațiilor societății civile și în documente importante de evaluare de către partenerii de dezvoltare, unul din principalele documente fiind Concluziile Consiliului Uniunii Europene din 15 februarie 2015¹¹.

Cariera judecătorilor constituie fațada sistemului judiciar al unui stat. Dacă asupra acestora planează suspiciuni, aceasta afectează grav percepția față de funcționarea justiției în general. Contăm mult pe deschiderea factorilor de decizie pentru a discuta problemele evidențiate în document și a veni împreună cu îmbunătățirile necesare.

[files/Raport%20de%20monitorizare%20CAPC_30.05.17.pdf](http://www.crim.org/wp-content/uploads/2015/06/2015-06-03-Op-RegulSelectieJud-CRJM.pdf). Pentru a evita repetarea aceluiași recomandări, ne limităm la recomandarea generală cu privire la necesitatea urgentă de modificare a criteriilor. Când privește conținutul propriu-zis al criteriilor, CRJM a expediat CSM recomandări detaliate la 3 iunie 2015 cu privire la modificarea regulamentului cu privire la criteriile de numire, promovare și transfer. Recomandările CRJM sunt disponibile la <http://www.crim.org/wp-content/uploads/2015/06/2015-06-03-Op-RegulSelectieJud-CRJM.pdf>. Considerăm că este important de a modifica regulamentul cât mai urgent, eventual prin crearea unui grup de lucru care ar putea analiza detaliat criteriile și ar veni cu recomandările de rigoare. Vom contribui cu propuneri concrete la modificarea criteriilor imediat ce va fi inițiat procesul.

¹¹ A se vedea p. 7 al concluziilor, disponibile la <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/02/15-fac-moldova-conclusions/>.

Abrevieri

Analiza CRJM cu privire la selecție și promovare 2015 – Centrul de Resurse Juridice din Moldova, Document de politici publice „Selectarea și cariera judecătorilor – dublări de responsabilități sau garanții suplimentare?”, 2015, disponibil la: <http://crjm.org/wp-content/uploads/2015/01/CRJM-DPP-Selectie-si-cariera.pdf>.

CA – Curtea de Apel

CEPJ sau Colegiul de Evaluare – Colegiul de Evaluare a Performanțelor Judecătorilor

CSCJ sau Colegiul de Selecție – Colegiului pentru Selecția și Cariera Judecătorilor

CSJ – Curtea Supremă de Justiție

CSM – Consiliul Superior al Magistraturii

INJ – Institutul Național al Justiției

Legea nr. 514 – Legea nr. 514 din 6 iulie 1995 cu privire la organizarea judecătorească

Legea nr. 544 – Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului

Legea nr. 947 – Legea nr. 947 din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii

Legea nr. 152 – Legea nr. 152 din 8 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției

Legea nr. 154 – Legea nr. 154 din 5 iulie 2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor

Procedura de înscriere în Registrul participanților la concurs – Procedura de includere în Registrul participanților la concursul pentru suplinirea funcțiilor vacante de judecător, aprobată prin Hotărârea CSM nr.87/4, din 29 ianuarie 2013

Registrul participanților la concurs – Registrul participanților la concursul pentru suplinirea funcțiilor vacante de judecător, de președinte sau de vicepreședinte al instanței judecătorești

Regulamentul cu privire la criteriile de selecție – Regulamentul cu privire la criteriile de selecție, promovare și transferare a judecătorilor, din 5 martie 2013, aprobat prin Hotărârea CSM nr. 211/8

Regulamentul CSCJ – Regulamentul privind organizarea activității Colegiului pentru selecția și cariera judecătorilor, din 22 ianuarie 2013, aprobat prin Hotărârea CSM nr. 60/3

Regulamentul privind organizarea concursului pentru funcția de judecător – Regulamentul privind modul de organizare și desfășurare a concursului pentru suplinirea funcției de judecător, din 15 octombrie 2014, aprobat prin Hotărârea CSM nr. 741/31

Metodologia

Prezentul document a fost elaborat în baza analizei legislației cu privire la selecția și promovarea judecătorilor, inclusiv a regulamentelor CSM cu privire la criteriile de selecție, promovare și transferare a judecătorilor și organizarea concursurilor pentru funcția de judecător. De asemenea, au fost analizate hotărârile CSM cu privire la concursurile de numire în funcție și promovare într-o instanță superioară și în funcții administrative în perioada ianuarie 2013 – mai 2017. Tabelele cu privire la datele colectate din hotărârile CSM sunt disponibile online pe pagina web a CRJM (www.crjm.org).

În 2015, CRJM a publicat documentul de politici publice: „Selectarea și cariera judecătorilor – dublări de responsabilități sau garanții suplimentare?”¹² (analiza CRJM cu privire la selecție și promovare, 2015), care a inclus o analiză amplă a cadrului legal cu privire la selecția și promovarea judecătorilor, inclusiv transferul judecătorilor, competențele organelor implicate și criteriile aplicate. În documentul actual am decis să restrângem obiectul analizei la trei aspecte principale pe care le-am identificat ca cele mai urgente, care necesită îmbunătățiri:

- 1) punctajul oferit de Colegiul de Selecție și hotărârile CSM de numire și promovare, inclusiv motivarea acestora;
- 2) rata mare de concursuri la care participă un singur candidat;
- 3) modul de organizare a concursurilor (per funcție, rata concursurilor „eșuate” și motivarea acestora ca fiind „eșuate”).

Documentul conține și recomandări cu privire la modificarea criteriilor de selecție și promovare. Criteriile sunt enumerate în primul capitol (cadrul legal), dar nu sunt analizate în document, dat fiind faptul că nu au fost modificate din 2013 și, respectiv, nu este utilă o analiză adițională. Recomandările din analiza din 2015 sunt incluse în textul prezentei analize.

Terminologie utilizată:

- selecția sau numirea judecătorilor – se referă la propunerea CSM de numire în funcția de judecător a candidaților la funcția de judecător;
- promovarea judecătorilor – se referă la propunerea CSM de promovare a judecătorilor într-o instanță superioară – curțile de apel sau Curtea Supremă de Justiție – și la propunerea CSM de numire în funcții de conducere a instanțelor de judecată de orice nivel – președinte și vicepreședinte.

¹² Centrul de Resurse Juridice din Moldova, Document de politici: „Selectarea și cariera judecătorilor – dublări de responsabilități sau garanții suplimentare?”, 2015, disponibil la: <http://crjm.org/wp-content/uploads/2015/01/CRJM-DPP-Selectie-si-cariera.pdf>.

Descrierea problemei

1. Cadrul legal cu privire la selecția și promovarea judecătorilor

A. Explicații introductive

Selecția și cariera judecătorilor constituie elemente-cheie pentru asigurarea unui sistem judiciar independent și profesionist. În 2012, au fost adoptate mai multe modificări legislative care au stabilit un nou cadru legal și instituțional cu privire la selecția și cariera judecătorilor.

Actualmente, selecția și cariera judecătorilor sunt reglementate de Legea nr. 514 privind organizarea judecătorească, Legea nr. 544 cu privire la statutul judecătorului și Legea nr. 154 cu privire la selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor. După modificările din 2012, cadrul legal a fost completat cu Regulamentul CSM cu privire la criteriile de selecție, promovare și transferare a judecătorilor, Regulamentul CSM privind modul de organizare și desfășurare a concursului pentru suplinirea funcției de judecător și alte acte relevante. Principalele noutăți introduse în anul 2012 sunt următoarele:

- 1) A fost creat Colegiul de Selecție, responsabil de selecția și cariera judecătorilor, care adoptă hotărâri motivate cu privire la fiecare candidat la funcția de judecător și fiecare judecător care se înscrie la concurs pentru promovare, transfer sau numire în funcția de președinte sau vicepreședinte de instanță judecătorească;
- 2) Au fost stabilite prin lege și detaliate de către CSM criteriile pentru selecția, promovarea și transferul judecătorului și numirea în funcție de președinte sau vicepreședinte de instanță judecătorească¹³;
- 3) A fost instituită evaluarea obligatorie și procedura de evaluare a performanțelor fiecărui judecător care se înscrie la concurs pentru promovare, transfer sau numire în funcția de președinte sau vicepreședinte de instanță judecătorească¹⁴;
- 4) A fost instituită obligația de creare a unui registru al participanților la concursul pentru suplinirea funcțiilor vacante de judecător, de președinte sau vicepreședinte al instanței judecătorești, care include candidații, funcțiile vacante de judecător, președinte sau vicepreședinte de instanță judecătorească¹⁵;

¹³ Legea nr. 154, Regulamentul CSM cu privire la criteriile de selecție, promovare și transferare a judecătorilor, Regulamentul CSM privind modul de organizare și desfășurare a concursului pentru suplinirea funcției de judecător.

¹⁴ Legea nr. 154, în special art. 5 alin. (3), evaluarea ordinară a performanței judecătorilor are loc o dată pe an.

¹⁵ Art. 6² din Legea nr. 544 cu privire la statutul judecătorului.

5) A fost instituit examenul în fața Comisiei de absolvire a INJ pentru candidații la funcția de judecător care nu au absolvit INJ, însă au vechimea în muncă necesară¹⁶. Examenul respectiv ar trebui să contribuie la îmbunătățirea procesului de selectare a judecătorilor prin unificarea standardelor pentru cele două categorii de candidați la funcția de judecători (absolvenții INJ și cei cu vechime în muncă). În procesul de selecție a candidaților la funcția de judecător, atât pentru candidații care au absolvit INJ, cât și pentru cei cu vechime în muncă, Colegiul de Selecție urmează să țină cont de rezultatele examenului susținut în fața Comisiei de absolvire a INJ¹⁷.

Novățiile introduse în 2012 cu privire la selecția și cariera judecătorilor ar fi trebuit să îmbunătățească procesul de selecție a judecătorilor, asigurându-se un proces transparent și bazat pe merite. Practica din perioada 2013 – mai 2017 indică însă mai multe lacune ale acestui proces.

B. Procedura și competența organelor implicate

Selecția și promovarea judecătorilor are câteva etape, ilustrate în tabelul de mai jos.

Tabel 3: Etapele selecției și promovării judecătorilor

 Numirea în funcție a judecătorilor	ETAPA	 Promovarea judecătorilor
Instruirea și examenele de absolvire a INJ ¹⁸ sau examenul în fața Comisiei de absolvire a INJ ¹⁹	1	Evaluarea de către Colegiul de Evaluare a Performanțelor Judecătorilor
Evaluarea de către Colegiul pentru Selecția și Cariera Judecătorilor	2	Evaluarea de către Colegiul pentru Selecția și Cariera Judecătorilor
Interviul și propunerea de numire de către CSM	3	Interviul și propunerea de numire de către CSM
Numirea de către Președintele țării ²⁰	4	Numirea de către Președintele țării ²¹ / Parlament

Astfel, atât la numire, cât și la promovare, candidații/judecătorii trec prin patru filtre. Scopul fiecărui filtru, potrivit Legii nr. 154, este de a asigura un proces obiectiv, imparțial și transparent care să garanteze selecția în funcția de judecător a celor mai buni candidați²². Fiecare etapă este importantă și necesară în vederea asigurării unui echilibru și control (*checks and balances*)

¹⁶ Art. 6 alin. (3) Legea nr. 544 cu privire la statutul judecătorului.

¹⁷ Art. 5 alin. (2) Legea nr. 154.

¹⁸ Candidații care au absolvit INJ.

¹⁹ Candidații cu vechime în muncă.

²⁰ Președintele are dreptul să refuze, motivat, o dată, candidatura propusă de CSM. CSM poate propune repetat aceeași candidatură prin votul a 2/3 din membri, propunere obligatorie pentru Președinte.

²¹ Similar cu numirea, Președintele / Parlamentul are dreptul să refuze, motivat, o dată, candidatura propusă de CSM pentru promovare. CSM poate propune repetat aceeași candidatură prin votul a 2/3 din membri, propunere obligatorie pentru Președinte / Parlament.

²² A se vedea art. 2 al Legii nr. 154 din 5 iulie 2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor.

dintre instituțiile implicate în acest proces. În același timp, deși verificarea anumitor aptitudini și calități specifice poate să aibă loc în mai multe etape ale procesului de selecție, este crucial ca instituțiile responsabile să evite pe cât posibil dublarea de competențe dintre ele.

În prezentul document ne referim la rolul instituțiilor implicate în a doua și a treia etapă – Colegiul de Selecție și CSM, precum și la ponderea primei etape în numirea și cariera judecătorilor în contextul criteriilor de numire și promovare.

Cât privește rolul Colegiului de Selecție, legislația națională prevede că acesta este compus din patru judecători și trei reprezentanți ai societății civile, fiind constituit „în subordinea Consiliului Superior al Magistraturii” și are drept scop asigurarea selecției candidaților pentru funcția de judecător, promovării judecătorilor în instanțele judecătorești superioare, numirii judecătorilor în funcția de președinte sau de vicepreședinte de instanță judecătorească și transferului judecătorilor în instanțe judecătorești de același nivel sau în instanțe judecătorești inferioare²³. În exercitarea competențelor sale, Colegiul de Selecție adoptă hotărâri motivate privind acceptarea sau respingerea candidaților pentru ocuparea funcției de judecător, privind promovarea judecătorilor într-o instanță judecătorească superioară, privind numirea judecătorilor în funcția de președinte sau de vicepreședinte de instanță judecătorească și privind transferul judecătorilor într-o instanță judecătorească de același nivel sau într-o instanță judecătorească inferioară și le prezintă CSM spre examinare²⁴. **Deoarece Colegiul de Selecție se află în subordinea CSM-ului, iar procedura de evaluare a candidaților este reglementată detaliat în regulamentele adoptate prin hotărârile CSM, reiese implicit că CSM a delegat Colegiului de Selecție competențele de evaluare a candidaților la numire și promovare, menținându-și competența de a examina contestațiile cu privire la hotărârile Colegiului de Selecție.**

Colegiul de Selecție evaluează candidații în baza criteriilor incluse în Regulamentul elaborat și aprobat de CSM. Evaluarea de către Colegiul de Selecție conține analiza documentelor depuse de candidat și interviul cu candidatul²⁵.

După adoptarea hotărârii motivate a Colegiului de Selecție cu privire la candidatul la funcția de judecător, aceasta se transmite spre examinare CSM, a doua zi după expirarea termenului de contestare a hotărârilor²⁶. **Legislația nu prevede o procedură detaliată de examinare a candidaților de către CSM. Legea nr. 947 prevede doar procedura de examinare a contestațiilor cu privire la hotărârile Colegiului de Selecție.** Acest lucru, probabil, se datorează faptului că logica legislatorului la elaborarea Legii nr. 154 și, respectiv, crearea Colegiului de Selecție a fost că aceasta este unica autoritate împuternicită să examineze candidații la funcția de judecător, CSM având doar competența de a accepta hotărârile sau de a le trimite spre reexaminare în cazul contestațiilor. Cu toate acestea, pct. 18 al Regulamentului CSM privind organizarea concursului pentru funcția de judecător prevede interviewarea candidaților de către CSM, iar legislația nu obligă expres CSM să urmeze necondiționat punctajul acordat de Colegiul de Selecție.

După ce candidații sunt supuși evaluării, lista acestora și rezultatele evaluărilor sunt examinate la o ședință a CSM. Un membru al CSM face o prezentare a candidaților în baza dosarului personal. Orice membru al CSM poate adresa întrebări candidatului. În urma

²³ Art. 3 alin. (1) Legea nr. 154.

²⁴ Art. 5 alin. (1) lit. h) Legea nr. 154. Hotărârile CSCJ sunt prezentate CSM a doua zi după expirarea termenului de contestare a hotărârilor.

²⁵ A se vedea pentru detalii Raportul de Monitorizare a Colegiului de Selecție și Carieră a Judecătorilor și a Colegiului de Evaluare a Performanțelor Judecătorilor (septembrie 2016 – mai 2017), elaborat de Centrul de Prevenire și Combatere a Corupției (CAPC), 2017, disponibil la: http://capc.md/files/Raport%20de%20monitorizare%20CAPC_30.05.17.pdf.

²⁶ Art. 5 alin. (1) lit. h) Legea nr. 154.

monitorizării ședințelor CSM, CRJM a constatat că întrebările adresate candidaților, de regulă, se referă la media academică obținută de către candidat la facultate sau INJ și, eventual, dacă ar alege o altă instanță judecătorească decât cea pentru care a concurat. Mai mult, întrebările nu sunt adresate în mod similar tuturor candidaților și nu a putut fi observată o abordare sistemică față de modalitatea de adresare a acestora.

Analizând legislația indicată mai sus, CRJM consideră că **CSM ar trebui să urmeze punctajul oferit de Colegiul de Selecție și să acorde prioritate candidaților cu cel mai înalt punctaj. Acest principiu reiese din spiritul Legilor nr. 154 și nr. 544 și din pct. 19 al Regulamentului privind modul de organizare și desfășurare a concursului pentru suplinirea funcției de judecător aprobat prin Hotărârea CSM nr. 741/31²⁷. Pct. 19 al Regulamentului privind organizarea concursului pentru funcția de judecător prevede că „în cadrul dezbaterilor asupra desemnării unui anumit candidat pe postul anunțat la concurs, CSM va emite o hotărâre motivată care nu va putea fi contradictorie cu concluzia de punctare apreciată de către Colegiul de Selecție”. Totuși, prevederile pct. 19 și 20 ale Regulamentului privind organizarea concursului pentru funcția de judecător acordă CSM posibilitatea de a da o apreciere nouă criteriilor în baza cărora candidații au fost evaluați de Colegiul de Selecție în următoarele circumstanțe:**

- 1) acordarea priorității candidatului care are vechime în muncă față de alt candidat sau candidatului care se prezumă a avea o mai bună organizare a muncii, o mai bună auto-motivare sau un nivel mai înalt de integritate și reputație ireproșabilă (pct. 19);
- 2) derogarea de la regula generală de desemnare a unui candidat conform art. 2 al Legii nr. 544, ținând cont de împuternicirile și competența judecătorului desemnat (instanța militară, instanța comercială), de vechimea în magistratură în cazul revenirii în sistemul justiției (pct. 20);
- 3) în cazul în care doi sau mai mulți candidați încadrați în același concurs au obținut la Colegiul de Selecție un punctaj egal, CSM va decide în funcție de caz, prin hotărâre motivată, cui va da prioritatea de a fi propus pentru numire în funcție de judecător (pct. 19).

C. Criteriile și punctajul oferit

Criteriile de selecție a judecătorilor:

Conform pct. 10 al Regulamentului cu privire la criteriile de selecție, candidații la funcția de judecător sunt evaluați în baza următoarelor criterii, acordându-se următorul punctaj pentru fiecare criteriu:

Tabel 4: Criteriile de selecție a candidaților la funcția de judecător

 CRITERIUL	 PUNTAJUL MAXIM OFERIT
rezultatele instruirii inițiale în cadrul INJ, precum și rezultatele examenului susținut în fața Comisiei de absolvire a INJ	maxim 30 de puncte și minimum 5 puncte pentru nota 10 – 30 de puncte; pentru nota 9 – 25 de puncte; pentru nota 8 – 20 de puncte; pentru nota 7 – 15 puncte; pentru nota 6 – 10 puncte; pentru nota 5 – 5 puncte.

²⁷ Hotărârea CSM 741/31 din 15 octombrie 2013, disponibilă la: http://csm.md/files/Hotaririle/2013/31/741_31.pdf.

 CRITERIUL	 PUNTAJUL MAXIM OFERIT
vechimea în funcțiile de specialitate juridică	maxim 10 puncte fiecare an de vechime în muncă echivalează cu 1 punct, însă valoarea totală a punctajului nu poate depăși plafonul de 10 puncte
caracterul activității în funcțiile de specialitate juridică	maxim 10 puncte Activitatea în funcția de judecător se evaluează cu 2 puncte pentru fiecare an de activitate, iar în funcțiile prevăzute la alin.(2) al articolului 6 din Legea cu privire la statutul judecătorului cu 1 punct pentru fiecare an de activitate. Activitatea în alte funcții de specialitate juridică oferă candidaților 0,5 puncte pentru fiecare an.
cunoștințele în domeniul tehnologiilor informaționale (MS WORD, Excel, capacitatea de a naviga pe Internet și de a utiliza poșta electronică)	maxim 5 puncte
cunoașterea limbilor de lucru ale Curții Europene a Drepturilor Omului	maxim 5 puncte
gradul științific, experiența didactică, publicațiile și articolele tematice	maxim 5 puncte
caracteristicile de personalitate și abilitățile adecvate funcției de judecător (integritate, corectitudine, capacitate de a gestiona stresul, capacitate analitică etc.)	maxim 5 puncte
motivarea perfectată în scris și interviul candidatului la funcția de judecător, susținute verbal în fața Colegiului de Selecție	maxim 20 puncte

Criteriile de promovare într-o instanță superioară:

Conform pct. 12 al Regulamentului cu privire la criteriile de selecție, promovare și transferare a judecătorilor, aprobat prin hotărârea CSM nr. 211/8 din 05.03.2013 (în vigoare la 12.04.2013), cu modificările efectuate prin hotărârea CSM nr. 739/31 din 15.10.2013, judecătorii care candidează la promovare într-o instanță superioară sunt evaluați în baza următoarelor criterii, acordându-se următorul punctaj pentru fiecare criteriu:

Tabel 5: Criteriile de promovare într-o instanță superioară

 CRITERIUL	 PUNTAJUL MAXIM OFERIT
vechimea în funcția de judecător, confirmată prin carnetul de muncă	maxim 20 de puncte Pentru fiecare an de vechime în muncă ce depășește pragul minim impus de lege se vor oferi 2 puncte, însă valoarea totală nu poate depăși plafonul de 20 de puncte
calitatea, eficiența și integritatea în funcția de judecător. Se apreciază conform calificativului	maxim 40 de puncte Calificativele de la evaluare și punctajul

 CRITERIUL	 PUNTAJUL MAXIM OFERIT
acordat prin hotărârea Colegiului de Evaluare	de la promovare: „excellent” – 40 de puncte „foarte bine” – 30 de puncte „bine” – 20 de puncte
cunoașterea limbilor de lucru ale Curții Europene a Drepturilor Omului	maxim 5 puncte
gradul științific, experiența didactică, publicațiile și articolele tematice, participarea la elaborarea proiectelor de acte normative, a comentariilor la actele normative, în calitate de expert sau consultant în grupurile de lucru naționale sau internaționale	maxim 10 puncte
motivarea candidatului de a fi promovat într-o instanță ierarhic superioară, perfectată în scris și susținută verbal în fața Colegiului de Selecție	maxim 25 puncte

Criteriile de promovare în funcția de președinte sau vicepreședinte de instanță:

Conform pct. 15 al Regulamentului cu privire la criteriile de selecție, promovare și transferare a judecătorilor, judecătorii care candidează la funcția de președinte sau vicepreședinte de instanță sunt apreciați sub aspectul capacităților manageriale în baza următoarelor criterii, acordându-se următorul punctaj pentru fiecare criteriu:

Tabel 6: Criteriile de promovare în funcție administrativă

 CRITERIUL	 PUNTAJUL MAXIM OFERIT
elaborarea de către candidat a unui plan sau stabilirea unei strategii de activitate a instanței pentru următorii 4 ani	maxim 10 de puncte
participarea la activități ce vizează administrarea instanțelor (comisii, activități decizionale, de concurs, comisii de evaluare a performanțelor colectivului, grup de lucru pentru achiziții, grupuri de lucru în cadrul instanței ș.a.)	maxim 5 puncte
prezentarea propunerilor de îmbunătățire a activității organizatorice și administrative a instanțelor pentru ultimii 3 ani	maxim 5 puncte
activitatea (anterioară) în funcții administrative (inclusiv exercitarea interimatului de post administrativ)	maxim 5 puncte

D. Modul de organizare a concursurilor

Conform art. 9 alin. (3) al Legii nr. 544, concursul de selectare a candidaților pentru suplinirea funcțiilor de judecător se organizează cu trei luni înainte de apariția postului vacant.

Persoanele înscrise în Registrul participanților la concurs vor putea opta pentru oricare din concursurile anunțate de către CSM prin depunerea unei cereri de confirmare a dorinței de participare la un anumit concurs²⁸.

CSM anunță concurs și indică termenul pentru depunerea actelor, care este de regulă de 15 sau 30 de zile de la data publicării hotărârii în Monitorul Oficial²⁹. Hotărârea CSM de anunțare a concursului este publicată pe pagina sa web. Până în 2013, CSM avea o practică de a anunța concursul pentru ocuparea posturilor vacante de judecător în Chișinău sau raioanele din apropierea Chișinăului în mod prioritar prin transfer, ulterior se anunța concurs pentru absolvenții INJ, după care se anunța concurs general pentru candidații cu vechime în specialitate juridică³⁰. După schimbarea componenței CSM în anul 2013, concursurile sunt anunțate concomitent pentru ultimele două categorii de candidați, iar concursuri prin transfer pentru mun. Chișinău practic nu sunt anunțate.

Art. 6² al Legii nr. 544 prevede înscrierea candidaților în Registrul participanților la concurs, indiferent de faptul dacă a fost sau nu anunțat concursul. Procedura de înscriere a candidaților în registru este reglementată prin Hotărârea CSM nr. 87/4 din 29 ianuarie 2013³¹. Registrul participanților la concurs reprezintă de fapt patru liste ale candidaților: (1) cea a candidaților pentru a ocupa funcția de judecător, (2) cea a judecătorilor care solicită promovarea într-o instanță de același grad sau superioară, (3) cea a judecătorilor care solicită transferul într-o instanță inferioară și (4) cea a judecătorilor care candidează pentru funcția de președinte sau vicepreședinte al instanței. În aceste liste sunt incluse numele și prenumele candidatului, funcția deținută, nivelul instanței pentru care candidează, precum și data depunerii cererii de înscriere în registru. Nici Legea nr. 544 și nici Regulamentul CSM nu prevăd principiul înscrierii candidaților în registru în funcție de punctajul oferit de Colegiul de Selecție. Inițial, listele erau întocmite în ordine alfabetică. **În prezent, candidații sunt înscriși în ordinea descrescătoare a punctajului obținut la evaluarea de către Colegiul de Selecție. Aceasta este o îmbunătățire importantă în modul de ținere a registrului și un pas util în vederea schimbării modului de numire și promovare prin acordarea priorității de a-și alege instanța celor cu punctajul cel mai mare.**

Concursurile pentru numirea în funcția de judecător, promovarea într-o instanță superioară, precum și numirea în funcția de președinte sau vicepreședinte de instanță sunt organizate pentru fiecare post separat, fără o previzibilitate pentru potențialii candidați. Organizarea unui număr mare de concursuri necesită eforturi logistice considerabile din partea CSM și nu permite potențialilor candidați să-și planifice adecvat cariera. Pe de altă parte, nu toate funcțiile vacante sau care în curând vor deveni vacante sunt scoase la concurs simultan. Aceasta creează aparența că anumite funcții vacante nu sunt expuse la concurs în mod deliberat.

²⁸ Pct. 16 al Regulamentului CSM privind organizarea concursului pentru funcția de judecător.

²⁹ De ex., Hotărârea CSM nr. 433/15 din 15 mai 2014, Hotărârea CSM nr. 461/16 din 27 mai 2014 (ulterior a fost modificată prin Hotărârea CSM nr. 600/19), Hotărârea CSM nr. 462/16 din 27 mai 2014, Hotărârea CSM nr. 498/17 din 3 iunie 2014, ș.a.

³⁰ Spre exemplu, anunțuri pentru absolvenții INJ, disponibile la <http://csm.md/files/Hotaririle/2012/18/315-18.pdf>, <http://csm.md/files/Hotaririle/2012/23/443-23.pdf>, <http://www.csm.md/files/Hotaririle/2012/29/583-29.pdf>; anunțuri pentru candidații cu o vechime în specialitate juridică, disponibile la <http://csm.md/files/Hotaririle/2012/8/96-8.pdf>.

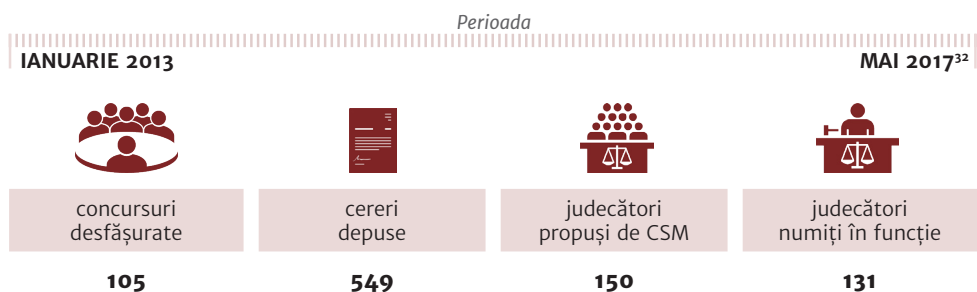
³¹ Procedura de includere în Registru a participanților la concursul pentru suplinirea funcțiilor vacante de judecător, de președinte sau de vicepreședinte al instanței judecătorești, aprobată prin Hotărârea CSM nr.87/4 din 29 ianuarie 2013, disponibil la: http://csm.md/files/Acte_normative/Registru_procedura.pdf.

2. Practica 2013 – mai 2017

A. Selecția judecătorilor

I. Numărul concursurilor

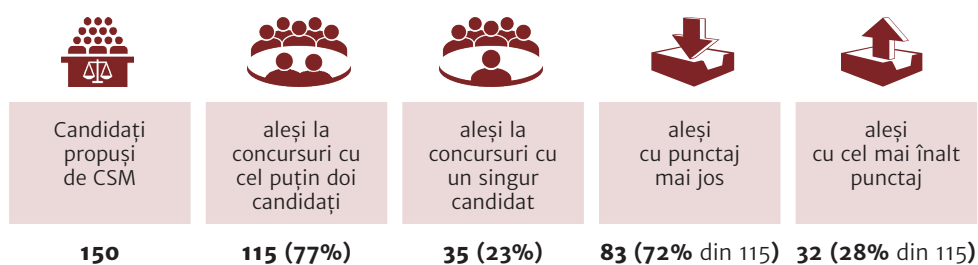
Tabel 7: Numărul concursurilor desfășurate în perioada de referință

În scopul prezentei cercetări, au fost analizate 105 concursuri pentru ocuparea funcției de judecător desfășurate în perioada ianuarie 2013 – mai 2017³³. În total, la aceste concursuri au depus cereri de participare un număr total de 549 de candidați³⁴. Ulterior, în urma procedurilor de selecție, CSM a propus pentru numirea în funcție 150 de judecători. Potrivit datelor oficiale, în perioada de referință, în total, 131 de judecători au fost numiți în funcție de către Președintele Republicii Moldova, adică aproximativ 87% din numărul total din cei propuși de către CSM³⁵. În medie, în perioada de referință, au fost organizate câte două concursuri pe lună pentru selectarea candidaților la funcția de judecător (105 concursuri în 53 de luni).

II. Rezultatele concursurilor și principalele constatări

Tabel 8: Candidații propuși pentru funcția de judecător: numărul și punctajul

Dintre cei 150 de candidați propuși de CSM pentru a fi numiți în funcție, 115 (77%) au fost selectați în urma concursurilor la care a participat mai mult de un candidat și 35 (23%) au fost selectați la concursuri cu un singur candidat (fără concurență). Din cei 115

³² Potrivit datelor disponibile la 31 mai 2017.

³³ Numărul total nu include concursurile pentru ocuparea funcției prin transfer.

³⁴ Numărul de candidați este calculat în baza cererilor depuse de un candidat pentru un singur concurs.

³⁵ A se vedea Rapoartele de activitate CSM pentru anii 2013 – 2016, disponibile la: [http://www.csm.md/activitatea/rapoarte-
anuale.html](http://www.csm.md/activitatea/rapoarte-anuale.html), precum și informațiile disponibile în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

judecători selectați în urma unui concurs la care a participat mai mult de un candidat, cel puțin 83 (72%) de candidați au obținut un punctaj mai mic la Colegiul de Selecție și doar 32 (28%) sunt candidații cu cel mai înalt punctaj.

Lacunele principale constatate constau în ignorarea de către CSM a punctajului oferit de către Colegiul de Selecție fără o justificare suficientă (72% din cei 115 judecători care au participat la concursuri cu mai mult de un candidat), rata mare de concursuri la care a participat doar câte un singur candidat (23%) și lipsa motivării de a califica drept eșuate unele concursuri. Mai jos sunt prezentate date pentru exemplificarea fiecărei lacune enumerate.

a. Ignorarea de către CSM a punctajului oferit de Colegiul de Selecție și lipsa motivării

Deși procedura de selecție presupune ca judecătorii candidați să treacă printr-un sistem de evaluare cu două niveluri: examenele susținute la Institutul Național al Justiției (INJ) și evaluarea de către Colegiul de Selecție, CSM nu ia în considerare deciziile și punctajul Colegiului de Selecție în privința mării majorității a candidaților. Astfel, din cei 115 judecători propuși de CSM pentru numire în urma concursurilor la care a participat mai mult de un candidat, 83 sau 72% au fost candidați cu un punctaj mai mic dat de Colegiul de Selecție, fără o motivare oferită de CSM pentru ignorarea punctajului. Câteva exemple privind rezultatele concursurilor pentru această perioadă sunt prezentate în tabelele 9–14 de mai jos³⁶.

Tabel 9: Rezultatele desfășurării concursului din 19 noiembrie 2013 pentru ocuparea funcției de judecător la Judecătoria Botanica (Chișinău)

 Data	 Candidați	 Punctaj CSCJ
28 ianuarie 14	Victoria HADÎRCĂ	Retras
	Angela FURDUI	90
	Tatiana VASILICĂ	86
	Svetlana VÎȘCU	78
	Sergiu BULARU	77
	Alexandru NEGRU	76
	Eduard GALUȘCEAC	75
	Natalia PATRAȘCU	75
	Violeta CHISILIȚA	75
	Violeta GÎRLEANU	75
	Inga VEȘTIMAN	75
	Irina MAXIM	70
	Vasilisa MUNTEAN	70
	Ruslan BERZOI	64

Prin Hotărârea CSM nr. 82/3_din 28 ianuarie 2014³⁷, pentru numirea în funcția de judecător au fost propuși candidații Angela FURDUI și Eduard GALUȘCEAC. Alți patru candidați care au participat la concurs au avut un punctaj mai mare la Colegiul de Selecție decât candidatul Eduard GALUȘCEAC. Decalajul de punctaj – **11 puncte**.

³⁶ Rezultatele pentru toate concursurile analizate sunt disponibile online pe pagina oficială a CRJM www.crjm.org.

³⁷ Hotărârea CSM nr. 82/3 din 28 ianuarie 2014, disponibilă la: <http://www.csm.md/files/Hotaririle/2014/03/82-3.pdf>.

Tabel 10: Rezultatele desfășurării concursului din 11 august 2015 pentru ocuparea funcției de judecător la Judecătoria Centru (Chișinău)

 Data	 Candidați	 Punctaj CSCJ
13 octombrie 2015	Lucia BAGRIN	93
	Silvia SLOBODZEAN	79
	Speranța CLIMA	75
	Grigore MANOLE	73
	Veniamin CHIHAI	73
	Olga IONAȘCU	73
	Marcel GANDRABUR	72.5
	Taisia POIANĂ	72.5
	Victoria RAILEAN	71
	Petru HARMANIUC	70
Oxana MIRONOV	35	

Prin Hotărârea CSM nr. 740/29_din 13 octombrie 2015³⁸, pentru numirea în funcția de judecător a fost propus candidatul Grigore MANOLE. Alți trei candidați care au participat la concurs au avut un punctaj mai mare la Colegiul de Selecție decât candidatul Grigore MANOLE. Decalajul de punctaj – **20 de puncte**.

Tabel 11: Rezultatele desfășurării concursului din 2 septembrie 2015 pentru ocuparea funcției de judecător la Judecătoria Râșcani (Chișinău)

 Data	 Candidați	 Punctaj CSCJ
20 octombrie 2015	Lucia BAGRIN	93
	Cristina PANFIL	81
	Silvia SLOBODZEAN	79
	Speranța CLIMA	75
	Veniamin CHIHAI	73
	Olga IONAȘCU	73
	Marcel GANDRABUR	72.5
	Taisia POIANĂ	72.5
	Mihail ȚURCANU	71.5
	Alexei PANIȘ	71.5
	Alina PLĂMĂDEALĂ	70
Petru HARMANIUC	70	

Prin Hotărârea CSM nr. 771/30 din 13 octombrie 2015³⁹, pentru numirea în funcția de judecător a fost propus candidatul Veniamin CHIHAI. Alți patru candidați care au participat la concurs au avut un punctaj mai mare la Colegiul de Selecție decât candidatul Veniamin CHIHAI. Decalajul de punctaj – **20 de puncte**.

³⁸ Hotărârea CSM nr. 740/29 din 13 octombrie 2015, disponibilă la: <http://www.csm.md/files/Hotaririle/2015/29/740-29.pdf>.

³⁹ Hotărârea CSM nr. 771/30 din 20 octombrie 2015, disponibilă la: <http://www.csm.md/files/Hotaririle/2015/30/771-30.pdf>.

Tabel 12: Rezultatele desfășurării concursului din 8 decembrie 2015 pentru ocuparea funcției de judecător la Judecătoria Ialoveni

 Data	 Candidați	 Punctaj CSCJ
26 ianuarie 2016	Rodica BERDILO	82
	Taisia POIANĂ	81.5
	Cristina PANFIL	81
	Maria FRUNZE	78
	Victor OLĂRESCU	76
	Speranța CLIMA	75
	Mihail CHILARI	73.5
	Olga IONAȘCU	73
	Elena BOLOCAN	72.5
	Marcel GANDRABUR	72.5
	Veaceslav NICULA	72.5
	Mihail ȚURCANU	71.5
	Alexei PANIȘ	71.5
	Victoria RAILEAN	71
	Svetlana BÎCU	70
Ana COSTIUC	70	

Prin Hotărârea CSM nr. 15/2 din 26 ianuarie 2016⁴⁰, pentru numirea în funcția de judecător a fost propus candidatul Victor OLĂRESCU. Alți patru candidați care au participat la concurs au avut un punctaj mai mare la Colegiul de Selecție decât candidatul Victor OLĂRESCU. Decalajul de punctaj – **6 puncte**.

Tabel 13: Rezultatele desfășurării concursului din 24 ianuarie 2017 pentru ocuparea funcției de judecător la Judecătoria Hâncești (Ialoveni)

 Data	 Candidați	 Punctaj CSCJ
14 martie 2017	Igor BALMUȘ	93
	Ion COJOCARU	82
	Corneliu CREȚU	79
	Sergiu BRIGAI	77
	Natalia DOROFTEI	76.5
	Natalia BRĂILA	72

Prin Hotărârea CSM nr. 201/10 din 14 martie 2017⁴¹, pentru numirea în funcția de judecător a fost propus candidata Natalia DOROFTEI. Alți patru candidați care au participat la concurs au avut un punctaj mai mare la Colegiul de Selecție decât candidata Natalia DOROFTEI. Decalajul de punctaj – **16.5**.

⁴⁰ Hotărârea CSM nr. 15/2 din 26 ianuarie 2016, disponibilă la: http://www.csm.md/file_s/Hotaririle/2016/02/15-2.pdf.

⁴¹ Hotărârea CSM nr. 201/10 din 14 martie 2017, disponibilă la: <http://www.csm.md/files/Hotaririle/2017/10/201-10.pdf>.

Tabel 14: Rezultatele desfășurării concursului din 7 martie 2017 pentru ocuparea funcției de judecător la Judecătoria Chișinău

 Data	 Candidați	 Punctaj CSCJ
2 mai 2017	Igor BALMUȘ	93
	Radion BORDIAN	92
	Andrei MAȚCO	91
	Livia MITROFAN	85
	Sergiu CIOBANU	retras
	Igor MOZGOVOI	83
	Ion COJOCARI	82
	Petru HARMANIUC	81
	Vladislav SCHIBIN	77.5
	Natalia LUPAȘCU	77
	Sergiu BRIGAI	77
	Alina BRĂGARU	73
	Mihai ȚURCANU	71.5
	Cristina TROIANOVSCI	70.5
	Petru PĂUN	70
Ana COSTIUC	70	
Victor STRATU	70	

Prin Hotărârea CSM nr. 292/15 din 2 mai 2017⁴², pentru numirea în funcția de judecător au fost propuși candidații Livia MITROFAN, Petru HARMANIUC și Alina BRĂGARU. Alți opt candidați care au participat la concurs au avut un punctaj mai mare la Colegiul de Selecție decât candidata Alina BRĂGARU, șase candidați au avut un punctaj mai mare decât candidatul Petru HARMANIUC și trei – mai mult decât candidata Livia MITROFAN. Decalajul de punctaj – **20 de puncte**.

Rezultatele ne sugerează că fiecare al patrulea judecător (35 din 150) a fost propus pentru numire în baza unui concurs la care a participat un singur candidat. Astfel, 115 din cei 150 de judecători propuși de CSM au fost selectați la concursuri la care au participat doi și mai mulți candidați. Dintre aceștia, șapte din zece au fost candidații care aveau un punctaj mai mic decât contracandidații lor (83 din 115). Doar 3 din 10 candidați propuși de CSM au fost candidații cu punctajul cel mai mare obținut la Colegiul de Selecție (35 din 115).

Membrii CSM susțin că examenele INJ sau evaluările Colegiului de Selecție de multe ori nu sunt obiective, ori unele criterii de evaluare sunt vagi sau inexacte⁴³. Cu toate acestea, există foarte puține cazuri în care CSM oferă o motivare/justificare în hotărârile sale atunci când ignoră punctajul Colegiului de Selecție. În același timp, lipsesc cererile CSM adresate Colegiului de Selecție pentru reexaminarea candidaților în cazul în care nu sunt de acord cu punctajul acordat unui candidat. Decalajul de punctaj dintre candidatul selectat și cel mai înalt scor obținut constituie și până la 20 de puncte.

⁴² Hotărârea 292/15 din 2 mai 2017, disponibilă la: <http://www.csm.md/files/Hotaririle/2017/15/292-15.pdf>.

⁴³ A se vedea, de exemplu, discursul membrului CSM, Violeta COJOCARU, în cadrul mesei rotunde „Sporirea transparenței CSM și a organelor sale” organizată de către Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției (CAPC) din 30 mai 2017; interviul cu dl Dumitru VISTERNICEAN, Președinte interimar al CSM, în februarie 2014, disponibil la: <http://www.moldovacurata.md/interview/interviu-visternicean-text>; interviul cu dl Victor MICU, Președintele CSM, octombrie 2014, disponibil la: <http://www.moldovacurata.md/interview/n-sistemul-judectoresc-exist-corupie-dar-trebuie-demonstrat-fiecare-caz-n-parte>.

CRJM consideră necesară clarificarea competențelor CSM în partea legată de selecția candidaților la funcția de judecător. Continuarea practicii privind selectarea candidaților cu un punctaj mai mic în lipsa unei motivări clare diminuează transparența, calitatea și previzibilitatea procedurii de selecție. Acest lucru este de natură să descurajeze judecătorii de a obține cele mai bune rezultate la examene pentru a corespunde criteriilor de selecție. Pe de altă parte, dacă această practică continuă, se creează percepția subiectivismului în luarea deciziilor cu privire la numirea candidaților în funcția de judecător. Acest lucru afectează serios încrederea în CSM atât în ochii societății, cât și ai celor care își doresc accesarea în această profesie.

Unul din motivele pentru care poate fi justificată ignorarea punctajului obținut de către candidat în fața Colegiului de Selecție ar fi prestația slabă a candidatului la etapa desfășurării interviului în fața membrilor CSM. În același timp, monitorizarea realizată de către CRJM pe parcursul anilor 2010 – 2017 confirmă că CSM nu organizează interviuri ca atare, cu adresarea unui set de întrebări specifice și evaluarea tuturor candidaților în baza unor criterii/fișe de evaluare comune, ci mai degrabă interviuri scurte, de regulă de trei-cinci minute, în timpul cărora membrii CSM adresează candidaților întrebări foarte diferite, de la media academică obținută de candidat la facultate sau INJ și, eventual, dacă ar alege o altă instanță judecătorească decât cea pentru care a concurat. Mai mult, întrebările nu sunt adresate în mod similar tuturor candidaților și nu se observă o abordare sistemică față de modalitatea de adresare a acestora.

Având în vedere că la etapa examinării de către CSM candidații au parcurs deja etapa interviului în fața Colegiului de Selecție, în lipsa unor criterii clare de evaluare a prestației candidaților în fața CSM, etapa interviului se justifică doar în cazurile în care CSM urmează să aleagă dintre doi și mai mulți candidați cu punctaj egal oferit de Colegiul de Selecție sau când a apărut o informație nouă din momentul evaluării de către Colegiul de Selecție. Interviurile trebuie tipizate și uniformizate pentru a exclude subiectivismul și tratamentul diferențiat al candidaților.

Astfel, cea mai mare carență a sistemului de selecție este legată de lipsa unei motivări solide a hotărârilor CSM în ceea ce privește procedurile de selecție a candidaților. Deși conform art. 19 alin. 2 al Legii cu privire la CSM, Consiliul se pronunță asupra candidaților la concurs printr-o hotărâre motivată cu votul deschis al majorității membrilor săi, în realitate, motivarea practic nu există, soluția finală în favoarea unui anumit candidat fiind bazată pe convingerea exprimată de membrul CSM prin „vot exclusiv“. În consecință, majoritatea covârșitoare a hotărârilor CSM nu explică de ce nu sunt numiți candidații cu cel mai înalt punctaj. Câteva exemple sunt prezentate în figurile de mai jos:

„Exprimarea votului pentru un candidat sau altul, este un drept exclusiv al membrului CSM, dar trebuie de ținut cont că, membrul CSM are și obligația de a-și exprima votul pro sau contra pentru soluționarea chestiunilor examinate în ședința CSM”...

„Urmare a analizei candidaturilor care au depus cerere de participare la concurs pentru funcția de judecător la Judecătoria Anenii Noi, totodată apreciind candidații ținând cont de caracterul activităților în funcție de specialitate juridică, în urma procedurii de votare, cu votul deschis al majorității membrilor prezenți la ședința CSM, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii consideră necesar a propune”

Figura 1: Extras din hotărârea CSM nr. 210/10 din 14 martie 2017, cu privire la desfășurarea concursului pentru suplinirea funcției vacante de judecător la judecătoria Hâncești (Ialoveni); **Figura 2:** Extras din Hotărârea CSM nr. 26/2 din 17 ianuarie 2017, cu privire la desfășurarea concursului pentru suplinirea funcției vacante la Judecătoria Anenii Noi.

Primul exemplu reflectă formularea prezentă în majoritatea covârșitoare a hotărârilor prin care se motivează alegerea unui anumit candidat. În acest caz lipsesc criteriile de apreciere care au stat la baza alegerii. În cel de-al doilea exemplu, deși este de apreciat faptul că membri CSM enumeră sursele care i-au ajutat să-și formeze o opinie cu privire la un anumit candidat, aplicarea surselor specifice pentru departajarea candidatului selectat lipsesc. În ambele cazuri, CSM a eșuat în încercarea de a oferi o motivare suficientă pentru motivele care au stat în spatele selectării unui candidat cu punctaj mai slab.

În același timp, motivarea hotărârii CSM prin simpla distribuire a voturilor în mod confidențial nu reprezintă o motivare suficientă și rezonabilă. În hotărâre ar trebui reproduse argumentele majorității pentru selectarea unui atare candidat.

Exemple pozitive:

Lipsa unor motivări nu ține neapărat de o practică constantă a CSM. În cadrul cercetării au fost identificate și exemple izolate în care CSM a motivat alegerea unui sau altui candidat, atât la alegerea unuia cu cel mai înalt punctaj, cât și la alegerea unuia cu un punctaj mai mic. Câteva exemple sunt prezentate în figurile 3-4 de mai jos:

„Astfel, în urma analizei candidaturilor lui Niculcea Andrei, Bagrin Lucia, Budeci Vitalie, Bivol Tatiana, Tănase Oleg, Clima Speranța, Manoli Grigore, Țurcanu Mihail și Mocanu Andrei, care au depus cereri de participare la concursul pentru funcția de judecător la Judecătoria Buiucani mun. Chișinău, Consiliul Superior al Magistraturii, urmează să țină cont de rezultatele obținute de către candidatul Niculcea Andrei la examenul de capacitate susținut în fața comisiei INJ, fiind apreciat cu nota 9,50; punctajul cel mai mare dintre toți candidații, acumulat în urma aprecierii de către Colegiul pentru selecția și cariera judecătorilor, și anume 90,50 de puncte, caracterul activității în funcție de specialitate juridică, dar și de caracteristica pozitivă a candidatului menționat la funcția de judecător”

„Cu toate că Colegiul pentru selecția și cariera judecătorilor a acordat candidatului la funcția de judecător, Balmuș Igor, un punctaj mai mare decât candidatului Berdilo Rodica, ținând cont de rezultatele obținute în urma absolvirii Institutului Național al Justiției, caracterul activității în funcția de specialitate juridică, Consiliul conchide că candidatul la funcția de judecător, Berdilo Rodica, prevalează asupra candidatului Balmuș Igor. Mai mult ca atât, Consiliul ia în considerație faptul că Berdilo Rodica, pe lângă experiența ce a avut-o în sistemul judecătoresc, de peste zece ani, a absolvit și Institutul Național al Justiției, cu media 9.70”

Figura 3: Extras din Hotărârea CSM nr. 454/19 din 23 iunie 2015 cu privire la desfășurarea concursului pentru suplinirea funcției vacante de judecător la judecătoria Buiucani; **Figura 4:** Extras din hotărârea CSM nr. 232/11 din 12 aprilie 2016 cu privire la desfășurarea concursului pentru suplinirea funcției vacante de judecător la judecătoria Centru

În primul caz, membrii CSM au ținut cont de punctajul cel mai mare obținut de candidat. În cel de-al doilea caz, chiar dacă membrii CSM nu au ales candidatul cu cel mai mare punctaj, în schimb a oferit o explicație rezonabilă și suficientă prin care și-a motivat considerentele, apreciind experiența anterioară de muncă a candidatului în sistemul judiciar și nota de absolvire la INJ. Asemenea hotărâri motivate ar trebui să fie regula, și nu excepția.

Numărul de numiri ale candidaților cu punctaj mai mic și exemplele de mai sus sugerează o abordare incoerentă a CSM. În foarte puține cazuri CSM și-a motivat hotărârea, în rest nu a prezentat vreun argument cu privire la ignorarea punctajului Colegiului de Selecție, motivând

prin „votul exclusiv” al membrilor săi. O atare abordare denotă fie nemulțumirea CSM față de calitatea evaluărilor și, respectiv, punctajului oferit de Colegiul de Selecție, fie interpretarea de către CSM a evaluărilor Colegiului de Selecție ca fiind simple recomandări, fără vreo consecință de obligativitate pentru CSM. Această practică inconsistentă de motivare este cel puțin una periculoasă, ori alimentează suspiciunile că selecția în sistemul judecătoresc se face pe alte criterii decât cele enunțate în Regulamentele CSM. Pe termen lung, candidații la funcția de judecător ar putea pierde orice interes față de studiile / examenul la INJ, evaluarea la Colegiul de Selecție, care ar putea deveni instrumente pur formale și irelevante. Acest lucru poate duce și la scăderea calității candidaților care vor să acceadă în profesia de judecător.

Dacă CSM nu este mulțumit de calitatea evaluărilor efectuate de Colegiul de Selecție, recomandăm revizuirea criteriilor și metodologiei de evaluare. Dacă CSM consideră că evaluările Colegiului de Selecție nu au un rol determinant pentru selecția candidaților, atunci ar trebui să vină cu o argumentare în vederea modificării cadrului legal. Dacă evaluările Colegiului de Selecție nu contează, atunci nu este clar pentru ce ar trebui să existe un asemenea organ.

Reiterăm recomandările din analiza efectuată în 2015, și anume considerarea de către CSM a punctajului oferit de Colegiul de Selecție și numirea în ordine prioritară a candidaților cu cel mai înalt punctaj. Doar în cazurile în care candidații au un punctaj similar sau în cazul în care apar informații noi, CSM ar trebui să reevalueze candidații în baza unui interviu structurat și să argumenteze hotărârea luată. În orice caz, CSM urmează să excludă practica de motivare a hotărârilor de selecție prin simpla referire la dreptul și obligația de a vota sau „votul exclusiv” al membrilor CSM. Membrii CSM nu pot pur și simplu să voteze fără a avea o argumentare solidă a votului. Altfel, CSM dă impresia că votează subiectiv și arbitrar.

b. Un singur candidat la concurs și modul de organizare a concursurilor

În sistemul judecătoresc există constant mai multe posturi vacante. Această situație nu este neapărat generată de lipsa doritorilor de a accede în profesia de judecător, ci de modul în care sunt organizate concursurile. CSM continuă să organizeze concursuri pentru fiecare funcție vacantă apărută. Concursurile pentru ocuparea funcției de judecător sunt mai atractive în anumite judecătoria. De exemplu, în mun. Chișinău, participă în medie 12.2 candidați pentru o funcție de judecător. Pe de altă parte, se atestă o lipsă acută de interes al candidaților pentru locurile vacante din afara mun. Chișinău. În medie, pentru aceste funcții aplică doar 2.2 candidați per concurs. ***Mai mult, 35 de candidați (23% din numărul total) au fost propuși spre numire de către CSM în urma desfășurării concursului cu un singur candidat. Majoritatea dintre ei au concurat pentru ocuparea funcțiilor vacante din afara mun. Chișinău.***

Practica organizării unui concurs pentru fiecare funcție vacantă apărută este una păguboasă atât pentru CSM, cât și pentru candidații la funcția de judecător. Pentru CSM – deoarece implică resurse administrative considerabile fără a avea certitudinea ocupării tuturor funcțiilor, or candidații vor fi mereu în așteptarea unor posturi „mai atractive”, cum sunt cele din municipiul Chișinău. Pentru candidați – deoarece generează incertitudine și nu oferă o previzibilitate în planificarea carierei. Mai mult, organizarea neplanificată a concursurilor defavorizează și membrii CSM și/ sau aparatul acestuia, deoarece pot apărea suspiciuni că aceștia ar putea utiliza poziția lor pentru a informa unii candidați despre concursurile „mai atractive”. În contextul în care încrederea în justiție este atât de mică, ar trebui excluse orice situații ce creează riscuri adiționale de corupție.

CRJM vede în continuare drept soluție oportunitatea modificării procedurii de selecție pentru CSM după modelul din România și cel implementat recent la selecția procurorilor.

Potrivit acestui model, concursurile ar trebui organizate periodic, spre exemplu, de două ori pe an pentru toate funcțiile vacante în sistem. Candidatul este obligat să-și exprime opțiunea pentru toate funcțiile vacante anunțate la concurs. Candidații își aleg funcțiile scoase la concurs în ordinea descrescătoare a punctajului obținut la Colegiul de Selecție.

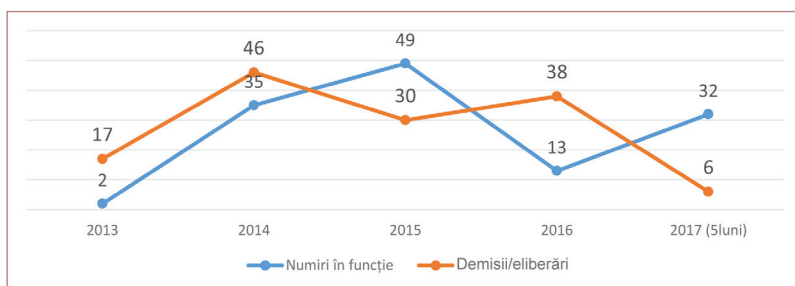
Această procedură va contribui la asigurarea ocupării tuturor funcțiilor vacante din sistem, în același timp fiind bazată pe principiul meritocrației. În acest caz, cei mai buni candidați conform punctajului obținut vor putea să-și aleagă cele mai „dorite” funcții, după cum sunt cele din mun. Chișinău. Mecanismul va fi avantajos pentru sistem, inclusiv pentru instituțiile implicate în procedura de selecție. De exemplu, Colegiul de Selecție ar putea să-și planifice din timp procedurile, ceea ce va fluidiza fluxul de materiale examinate și volumul de lucru al membrilor Colegiului. Nu în ultimul rând, această procedură va fi benefică și pentru candidați, deoarece va aduce mai multă previzibilitate în planificarea carierei și le va oferi timp suficient pentru a se pregăti pentru concursuri.

Având în vedere contribuția statului la asigurarea de la bugetul de stat a costurilor instruirii audiențelor la INJ, obligarea candidaților să ocupe orice funcție vacantă din sistem în baza meritelor obținute este justificată.

Odată cu implementarea reorganizării hărții judiciare și dislocării tuturor judecătorilor în sediile noi, problema lipsei candidaților în alte regiuni decât Chișinău ar putea fi ameliorată, or noile judecătoria ar urma să fie organizate în centre raionale. Totuși, având în vedere faptul că optimizarea hărții presupune un proces îndelungat de cel puțin 10 ani, această soluție este mai degrabă una complementară. Până atunci, este nevoie ca CSM să abordeze strategic această situație și să pună accentul pe suplinirea în bază de merit a tuturor funcțiilor de judecător, indiferent de locul acestora.

c. Concurserile „eșuate”

În perioada de referință, sistemul judecătoresc a cunoscut un val masiv de demisii/eliberări din funcția de judecător. Acestea au fost cauzate în principal de modificarea sistemului de pensionare⁴⁴, dar și de presupusa implicare a mai multor magistrați în scheme de spălare a banilor, fapt care a generat demisii sau eliberări din funcție ale mai multor judecători⁴⁵. Informații detaliate cu privire la raportul dintre numiri și demisii/eliberări din sistem în perioada 2013 – 2017 sunt prezentate în Figura nr. 5.

Figura 5: Dinamica numirilor și demisiilor/eliberărilor din funcția de judecător în perioada 2013 – 2017 (5 luni)

⁴⁴ CRJM, Raport „Succesele și insuccesele în reformarea justiției din Republica Moldova: 2012 – iulie 2014” (2015), p. 62, disponibil la: <http://crjm.org/wp-content/uploads/2014/09/Studiu-reforma-justitiei-web.pdf>.

⁴⁵ A se vedea investigația jurnalistică „Spălătoria Rusească – Moscova – Riga via Chișinău”, realizată de către Rise Moldova, disponibilă la: <https://www.rise.md/articol/operatiunea-ruseasca-the-laundromat/>.

Deși numărul celor care părăsesc funcția de judecător ar trebui să genereze tot mai mult necesitatea recrutării unor noi judecători, în perioada analizată, 9,5% din toate concursurile (105) au fost calificate de CSM drept eșuate. Informații suplimentare sunt prezentate în tabelul nr. 15.

Tabel 15: Concursuri eșuate (judecătorii)

Nr.	Data concursului	Judecătoria	Candidatul	Punctaj CSCJ	Hot. CSM	Decizia CSM
1	5-Aug-14	Strășeni	Mihaela GROSU	75	670/21 ⁴⁶	eșuat
			Grigore BOTNARU	76		
2	11-Nov-14	Chișinău, sect. Centru	Vitalie-SILVIU MIDRIGAN	72	879/29 ⁴⁷	eșuat
			Olga BEJENARU	72.5		
3	24-Jan-17	Edineț (Dondușeni)	Liliana MORARU	72	55/3 ⁴⁸	eșuat
4	24-Jan-17	Drochia (Glodeni)	Cristina BOTNARU	72	56/3 ⁴⁹	eșuat
5	28-Feb-17	Cahul (Cantemir)	Veaceslav DANDEȘ	80	146/8 ⁵⁰	eșuat
6	7-Mar-17	Anenii Noi	Vitalie PÎSLARIUC	74.5	178/9 ⁵¹	eșuat
			Ana COSTIUC	70		
7	21-Mar-17	Orhei	Mihai ȚURCANU	71.5	219/11 ⁵²	eșuat
8	2-Mai-17	Orhei (Rezina)	Mihai ȚURCANU	71.5	295/15 ⁵³	eșuat
9	30-Mai-17	Orhei (Rezina)	Mihai ȚURCANU	71.5	354/17 ⁵⁴	eșuat

Hotărârile CSM nu conțin explicații sau argumente de ce concursurile de mai sus au fost considerate eșuate. Decizia CSM este pur și simplu motivată prin lipsa voturilor acumulate de către candidați. În lipsa unei argumentări clare, practica desfășurării unor asemenea concursuri trezește îndoieli față de imparțialitatea membrilor CSM. Susținerea sau nesusținerea unui candidat fără a avea anumite argumente dă impresia unei abordări cel puțin arbitrare și bazată pe preferințe personale și subiective. Această percepție se consolidează în contextul în care unii candidați care au participat la concursuri declarate eșuate, la scurt timp, sunt totuși votați și propuși de asemenea de către CSM în alte funcții. Astfel, nu este clar ce determină membrii CSM să considere un candidat nepotrivit pentru funcția de judecător într-o anumită judecătorie ca, peste puțin timp, să-l găsească potrivit pentru o altă instanță. Informații suplimentare ale situației descrise mai sus sunt redată în tabelele 17 - 19.

⁴⁶ Hotărârea CSM nr. 670/21 din 5 august 2014, disponibilă la: <http://www.csm.md/files/Hotaririle/2014/21/670-21.pdf>.

⁴⁷ Hotărârea CSM nr. 879/29 din 11 noiembrie 2014, disponibilă la: <http://www.csm.md/files/Hotaririle/2014/29/879-29.pdf>.

⁴⁸ Hotărârea CSM nr. 55/3 din 24 ianuarie 2017 disponibilă la: <http://www.csm.md/files/Hotaririle/2017/03/55-3.pdf>.

⁴⁹ Hotărârea CSM nr. 56/3 din 24 ianuarie 2017, disponibilă la: <http://www.csm.md/files/Hotaririle/2017/03/56-3.pdf>.

⁵⁰ Hotărârea CSM nr. 146/8 din 28 februarie 2017, disponibilă la: <http://www.csm.md/files/Hotaririle/2017/08/146-8.pdf>.

⁵¹ Hotărârea CSM nr. 178/9 din 7 martie 2017, disponibilă la: <http://www.csm.md/files/Hotaririle/2017/09/174-9.pdf>.

⁵² Hotărârea CSM nr. 219/11 din 21 martie 2017, disponibilă la: <http://www.csm.md/files/Hotaririle/2017/11/219-11.pdf>.

⁵³ Hotărârea CSM nr. 295/11 din 21 martie 2017, disponibilă la: <http://www.csm.md/files/Hotaririle/2017/15/295-15.pdf>.

⁵⁴ Hotărârea CSM nr. 354/17 din 30 mai 2017, disponibilă la: <http://www.csm.md/files/Hotaririle/2017/17/354-17.pdf>.

Tabel 16: Rezultatele desfășurării concursului din 5 august 2015 pentru ocuparea funcției de judecător la Judecătoria Strășeni

 Data	 Candidați	 Punctaj CSCJ
5-Aug-14	Grigore BOTNARU	76
	Mihaela GROSU	75

Prin Hotărârea CSM nr. 670/21 din 5 august 2014⁵⁵, concursul pentru funcția de judecător în Judecătoria Strășeni a fost considerat eșuat. La mai puțin de o lună, CSM a desfășurat un nou concurs pentru aceeași funcție, având aceiași candidați.

Tabel 17: Rezultatele desfășurării concursului din 9 septembrie pentru ocuparea funcției de judecător la Judecătoria Strășeni

 Data	 Candidați	 Punctaj CSCJ
9-Sep-14	Grigore Botnaru	76
	Mihaela Grosu	75

Prin Hotărârea CSM nr. 708/23⁵⁶, CSM a propus numirea dlui Grigore BOTNARU în funcția de judecător la Judecătoria Strășeni. CSM și-a motivat hotărârea prin votul exclusiv acordat candidaților de către membrii CSM.

Tabel 18: Rezultatele desfășurării concursului din 24 ianuarie 2017 pentru ocuparea funcției de judecător la Judecătoria Drochia (Glodeni)

 Data	 Candidați	 Punctaj CSCJ
24-Ian-2017	Cristina BOTNARU	72

Prin Hotărârea CSM nr. 56/3 din 24 ianuarie 2017⁵⁷, concursul pentru funcția de judecător în Judecătoria Drochia a fost considerat eșuat. La mai puțin de o lună, CSM, prin Hotărârea nr. 147/8 din 28 februarie 2017⁵⁸, a propus numirea dnei Cristina BOTNARU în funcția de judecător la Judecătoria Soroca. Aceasta a participat la concurs cu același punctaj și fără a avea contracandidați.

Tabel 19: Rezultatele desfășurării concursului din 28 februarie pentru ocuparea funcției de judecător la Judecătoria Soroca

 Data	 Candidați	 Punctaj CSCJ
28-Feb-2017	Cristina BOTNARU	72

⁵⁵ Hotărârea CSM nr. 670/21 din 5 august 2014, disponibilă la: <http://www.csm.md/files/Hotaririle/2014/23/708-23.pdf>.

⁵⁶ Hotărârea CSM nr. 708/23 din 9 septembrie 2014, disponibilă la: <http://www.csm.md/files/Hotaririle/2014/23/708-23.pdf>.

⁵⁷ Hotărârea CSM nr. 56/3 din 24 ianuarie 2017, disponibilă la: <http://www.csm.md/files/Hotaririle/2017/03/56-3.pdf>.

⁵⁸ Hotărârea CSM nr. 147/8 din 28 februarie 2017, disponibilă la: <http://www.csm.md/files/Hotaririle/2017/08/147-8.pdf>.

În ambele cazuri, nu este clar ce a determinat membrii CSM să-și reconsidere poziția. Această practică inconsistentă este una periculoasă, ori alimentează suspiciunile că în sistemul judecătoresc există și alte criterii după care are loc selecția candidaților la funcția de judecător. La prezentarea proiectului prezentului document și la discuția cu CSM din iulie 2017, membrii CSM au explicat verbal că, de obicei, în lipsa cvorumului sau a numărului necesar de competitori pentru un concurs, acesta este considerat eșuat. Totuși, nu este clar de ce în asemenea cazuri nu se amână hotărârea CSM pentru o ședință cu un cvorum suficient sau de ce cel puțin nu se explică în hotărâre motivele eșuării.

III. Concluzii

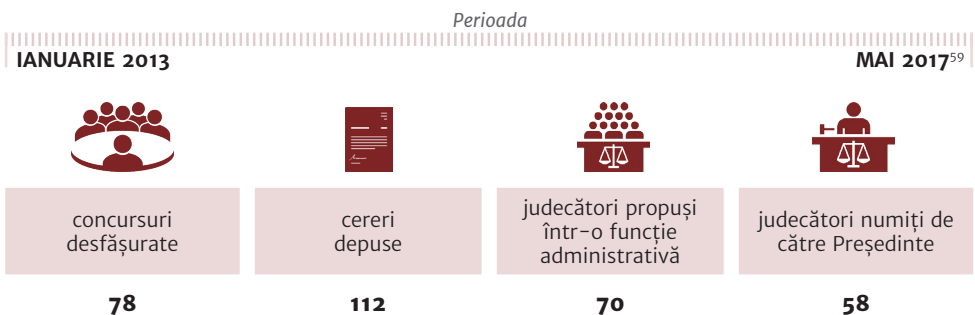
Analiza practicii din perioada ianuarie 2013 – mai 2017 denotă că mecanismul de selecție are încă nevoie de îmbunătățiri semnificative. În ciuda tuturor eforturilor de îmbunătățire a sistemului în 2013, persistă elementul dublării responsabilităților de către instituțiile implicate în procesul de selecție, și anume de CSM și Colegiul de Selecție.

În prezent, CSM în continuare nu motivează hotărârile sale privind cariera judecătorilor, în special atunci când ignoră punctajul acordat de către Colegiul de Selecție. Practica motivării insuficiente a hotărârilor CSM implică riscuri majore pentru sistemul judiciar și societate. În primul rând, se transmite un mesaj clar candidaților că examenele la INJ (evaluarea performanțelor pentru promovări) nu contează foarte mult, iar convingerile individuale ale membrilor CSM contează mai mult decât numirile transparente și bazate pe merit. În final, insuficiența motivării unor hotărâri alimentează suspiciunile că selecția în sistemul judecătoresc se face pe alte criterii decât cele enunțate în Regulamentele CSM. Acest lucru afectează negativ încrederea în justiție, descurajează candidații la funcția de judecător de a veni în profesie și, pe termen lung, poate afecta sustenabilitatea sistemului în fața noilor admiteri.

B. Promovarea în funcții administrative în cadrul judecătorilor

I. Numărul concursurilor

Tabel 20: Numărul concursurilor desfășurate în perioada de referință (promovarea în funcții administrative – judecătorii)

În scopul elaborării prezentei cercetări, au fost analizate 78 de concursuri pentru ocuparea funcției administrative (președinte și vicepreședinte) desfășurate în perioada ianuarie 2013 – mai 2017. În total, la aceste concursuri au depus cereri de participare 112 judecători⁶⁰. Ulterior, în urma

⁵⁹ Potrivit datelor disponibile la 31 mai 2017.

⁶⁰ Numărul de candidați este calculat în baza cererilor depuse de un candidat pentru un singur concurs.

procedurilor de selecție, CSM a propus pentru numirea în funcții administrative 70 de judecători. Potrivit datelor oficiale, în perioada de referință, în total, 58 de judecători au fost numiți în funcție administrativă de către Președintele Republicii Moldova, adică aproximativ 83% din cei propuși de către CSM. În medie, în perioada de referință a fost organizat minim câte un concurs pe lună pentru promovarea în funcții administrative în cadrul judecătoriilor (78 de concursuri în 53 de luni).

II. Rezultatele concursurilor și principalele constatări

Tabel 21: Rezultatele cercetării (promovarea în funcții administrative – judecătorii)

				
Candidați propuși de CSM	aleși la concurs cu cel puțin doi candidați	aleși la concurs cu un singur candidat	aleși cu punctaj mai mic	aleși cu cel mai înalt punctaj
70	25 (35%)	45 (65%)	8 (32% din 25)	17 (68% din 25)

În această perioadă, CSM a propus 70 de judecători pentru a fi numiți într-o funcție administrativă în judecătorii. Din cei 70 de candidați, 25 (35%) au fost selectați în urma concursurilor la care a participat mai mult de un candidat și 45 (65%) au fost selectați la concursuri cu un singur candidat (fără concurență). Din cei 25 de judecători selectați în urma unui concurs la care a participat mai mult de un candidat, cel puțin 8 (32%) sunt candidații care au obținut un punctaj mai mic la Colegiul de Selecție și 17 (68%) sunt candidații cu cel mai înalt punctaj.

Principalele lacune identificate la selecția candidaților pentru funcția de judecător persistă și în cazul promovărilor în funcții administrative în cadrul judecătoriilor.

a. Ignorarea de către CSM a punctajului oferit de Colegiul de Selecție și lipsa motivării

La fel ca în cazul candidaților la funcția de judecător, la luarea deciziei privind propunerea unui anume judecător, punctajul acordat de către Colegiul de Selecție nu pare a fi decisiv pentru membrii CSM. În cel puțin 32% din cazuri, candidații cu un punctaj mai mic au fost ulterior propuși pentru numire de către CSM și desemnați de Președinte. Câteva exemple concludente pentru această perioadă pot fi urmărite în tabelele 22–26 de mai jos⁶¹.

Tabel 22: Rezultatele desfășurării concursului din 21 ianuarie 2014 pentru ocuparea funcției de vicepreședinte la Judecătoria Botanică

 Data	 Candidați	 Calificativ CEPJ	 Punctaj CSCJ
21-Jan-14	Svetlana GARȘTEA-BRIA	Bine	88
	Radu ȚURCANU	Foarte bine	74

Prin Hotărârea CSM nr. 47/2⁶², CSM a propus numirea în funcția de vicepreședinte a dlui Radu ȚURCANU. Dl Țurcanu a obținut la concurs un punctaj mai mic decât contracandidatul său. Decalajul de punctaj – **14 puncte**.

⁶¹ Rezultatele pentru toate concursurile analizate sunt disponibile online pe pagina CRJM (www.crjm.org).

⁶² Hotărârea CSM nr. 47/2 din 21 ianuarie 2014, disponibilă la: <http://www.csm.md/files/Hotaririle/2014/02/47-2.pdf>.

Tabel 23: Rezultatele desfășurării concursului din 13 ianuarie 2015 pentru ocuparea funcției de vicepreședinte la Judecătoria Drochia

 Data	 Candidați	 Calificativ CEPJ	 Punctaj CSCJ
13-Jan-15	Nelia PODLISNIC	bine	80
	Ion RUSU	bine	68

Prin Hotărârea CSM nr. 1/1⁶³, CSM a propus numirea în funcția de vicepreședinte a dlui Ion RUSU. Dl Rusu a obținut la concurs un punctaj mai mic decât contracandidatul său. Decalajul de punctaj – **12 puncte**.

Tabel 24: Rezultatele desfășurării concursului din 10 martie 2015 pentru ocuparea funcției de președinte la Judecătoria Șoldănești

 Data	 Candidați	 Calificativ CEPJ	 Punctaj CSCJ
10-Mar-15	Alexandru MANDRABURCA	bine	85
	Elvira LAVCIUC	Foarte bine	75

Prin Hotărârea CSM nr. 175/8⁶⁴, CSM a propus numirea în funcția de președinte a dnei Elvira LAVCIUC. Dna Lavciuc a obținut la concurs un punctaj mai mic decât contracandidatul său. Decalajul de punctaj – **10 puncte**.

Tabel 25: Rezultatele desfășurării concursului din 26 ianuarie 2016 pentru ocuparea funcției de președinte la Judecătoria Căușeni

 Data	 Candidați	 Calificativ CEPJ	 Punctaj CSCJ
26-Jan-16	Veronica NICHITENCO	Foarte bine	79
	Ion SANDU	bine	75

Prin Hotărârea CSM nr. 9/2⁶⁵, CSM a propus numirea în funcția de președinte a dlui Ion SANDU. Dl Sandu a obținut la concurs un punctaj mai mic decât contracandidatul său. Decalajul de punctaj – **4 puncte**.

Tabel 26: Rezultatele desfășurării concursului din 9 februarie pentru ocuparea funcției de președinte la Judecătoria Strășeni

 Data	 Candidați	 Calificativ CEPJ	 Punctaj CSCJ
09-Feb-16	Dumitru MÎRZENCO	Foarte bine	91
	Sergiu OSOIANU	Foarte bine	72

⁶³ Hotărârea CSM nr. 1/1 din 13 ianuarie 2016, disponibilă la: <http://www.csm.md/files/Hotaririle/2015/01/1-1.pdf>.

⁶⁴ Hotărârea CSM nr. 175/8 din 10 martie 2015, disponibilă la: <http://www.csm.md/files/Hotaririle/2015/08/175-8.pdf>.

⁶⁵ Hotărârea CSM nr. 9/2 din 26 ianuarie 2016, disponibilă la: <http://www.csm.md/files/Hotaririle/2016/02/9-2.pdf>.

Prin Hotărârea CSM nr. 47/3⁶⁶, CSM a propus numirea în funcția de președinte a dlui Sergiu OSOIANU. Dl Osoianu a obținut la concurs un punctaj mai mic decât contracandidatul său. Decalajul de punctaj – **19 puncte**. Decalajul de punctaj între candidatul selectat și cel mai mare punctaj obținut în cadrul evaluării constituie și până la 19 puncte.

b. Un singur candidat la concurs și modul de organizare a concursurilor

Similar concursurilor pentru suplinirea funcției de judecător, concursurile pentru ocuparea funcțiilor administrative în cadrul judecătoriilor nu sunt organizate planificat, fiind anunțate pentru fiecare funcție vacantă apărută. Totuși, dacă în cazul candidaților la funcția de judecător problema majoră depistată este ignorarea de către CSM a scorului obținut de candidați la Colegiul de Selecție, în cazul judecătorilor care aspiră la o funcție administrativă în judecătorii, marea majoritate a candidaților participă la concurs fără a avea contracandidați. **Astfel, 45 de judecători (65% din numărul total al celor promovați) nu au avut contracandidați la concurs.**

Deși funcția administrativă în cadrul judecătoriei presupune exercitarea de către judecător a unor funcții manageriale, aceasta are și anumite avantaje. Statutul de președinte sau vicepreședinte implică sporuri salariale și un quantum procentual redus de dosare în examinare. Aceste avantaje se pare că totuși nu sunt pe măsură să convingă judecătorii să participe la astfel de concursuri. Nu în ultimul rând, candidații ar putea fi descurajați să participe la concurs din moment ce rezultatele evaluării performanțelor și punctajul acordat de Colegiul de Selecție nu sunt suficiente pentru a asigura accesarea în funcția de președinte sau vicepreședinte. În orice caz, CSM ar trebui să studieze neapărat această problemă pentru a releva cauzele care duc la un interes scăzut din partea judecătorilor pentru funcțiile administrative.

c. Concursurile „eșuate”

La fel ca în cazul concursurilor pentru accesarea în funcția de judecător, în cazul candidaților la funcțiile administrative în judecătorii, aproximativ 11% din toate concursurile (78) au fost calificate de CSM drept eșuate.

Informații suplimentare sunt prezentate în tabelul 27 de mai jos.

Tabel 27: Concursuri eșuate (promovarea în funcții administrative – judecătorii)

Data concursului	Judecătoria	Candidatul	Punctaj CEPJ	Punctaj CSCJ	Hot. CSM
25-Nov-14	Strășeni	Sergiu OSOIANU	foarte bine	72	923/30 ⁶⁷
		Dumitru MÎRZENCO	foarte bine	91	
06-Jun-15	Ialoveni	Iurie SCIASTLIVÎI	bine	85	387/17 ⁶⁸
		Tamara BOUBĂTRÂN	bine	55	
30-Jun-15	Soroca	Marcel SOFICIUC	foarte bine	92	499/20 ⁶⁹
		Ghenadie MÎȚU	bine	70	

⁶⁶ Hotărârea CSM nr. 47/3 din 9 februarie 2016, disponibilă la: <http://www.csm.md/files/Hotaririle/2016/03/47-3.pdf>.

⁶⁷ Hotărârea CSM nr. 923/30 din 25 noiembrie 2014, disponibilă la: <http://www.csm.md/files/Hotaririle/2014/30/923-30.pdf>.

⁶⁸ Hotărârea CSM nr. 387/17 din 6 iunie 2015, disponibilă la: <http://www.csm.md/files/Hotaririle/2015/17/387-17.pdf>.

⁶⁹ Hotărârea CSM nr. 499/20 din 30 iunie 2015, disponibilă la: <http://www.csm.md/files/Hotaririle/2015/20/499-20.pdf>.

Data concursului	Judecătoria	Candidatul	Punctaj CEPJ	Punctaj CSCJ	Hot. CSM
20-Oct-15	Căușeni	Veronica NICHITENCO	foarte bine	79	767/30 ⁷⁰
24-Nov-15	Hâncești	Tamara MEREUȚĂ	bine	76	884/36 ⁷¹
29-Nov-16	Chișinău	Radu ȚURCANU	foarte bine	101	855/33 ⁷²
29-Nov-16	Anenii Noi	Igor BRAI	excelent	89	811/33 ⁷³
		Arina IALANJI	foarte bine	79	
29-Nov-16	Strășeni	Valentina CRIUCICOVA	excelent	97	825/33 ⁷⁴
		Diana CRISTIAN	foarte bine	74	
24-Jan-17	Comrat	Serghei PILIPENCO	bine	62	50/3 ⁷⁵
24-Jan-17	Strășeni	Valentina CRIUCICOVA	foarte bine	97	51/3 ⁷⁶
21-Mar-17	Strășeni	Valentina CRIUCICOVA	foarte bine	97	218/11 ⁷⁷

Nu este clar ce determină membrii CSM să considere că un anumit candidat nu este potrivit pentru o funcție administrativă chiar dacă el este apreciat cu calificativul „excelent” de către Colegiul de Evaluare a Performanțelor și a obținut un scor înalt în fața CSCJ. Exemple sunt prezentate în tabelul 28 de mai jos.

Tabel 28: Candidați „eșuați” pentru promovarea într-o funcție administrativă (judecătorii)

Data concursului	Judecătoria	Candidatul	Punctaj CEPJ	Punctaj CSCJ	Hot. CSM
29-Nov-16	Strășeni	Valentina CRIUCICOVA	excelent	97	825/33 ⁷⁸
24-Jan-17	Comrat	Serghei PILIPENCO	bine	62	50/3 ⁷⁹
24-Jan-17	Strășeni	Valentina CRIUCICOVA	foarte bine	97	51/3 ⁸⁰
21-Mar-17	Strășeni	Valentina CRIUCICOVA	foarte bine	97	218/11 ⁸¹

III. Concluzii

Analiza practicii din ianuarie 2013 – mai 2017 denotă că mecanismul de selecție în funcții administrative comportă aceleași caracteristici ca și cele identificate la selecția candidaților la

⁷⁰ Hotărârea CSM nr. 767/30 din 20 octombrie 2015, disponibilă la: <http://www.csm.md/files/Hotaririle/2015/30/767-30.pdf>.

⁷¹ Hotărârea CSM nr. 884/36 din 24 noiembrie 2015, disponibilă la: <http://www.csm.md/files/Hotaririle/2015/36/884-36.pdf>.

⁷² Hotărârea CSM nr. 805/33 din 29 noiembrie 2016, disponibilă la: <http://www.csm.md/files/Hotaririle/2016/33/805-33.pdf>.

⁷³ Hotărârea CSM nr. 811/33 din 29 noiembrie 2016, disponibilă la: <http://www.csm.md/files/Hotaririle/2016/33/811-33.pdf>.

⁷⁴ Hotărârea CSM nr. 835/33 din 29 noiembrie 2016, disponibilă la: <http://www.csm.md/files/Hotaririle/2016/33/835-33.pdf>.

⁷⁵ Hotărârea CSM nr. 50/3 din 24 ianuarie 2017, disponibilă la: <http://www.csm.md/files/Hotaririle/2017/03/50-3.pdf>.

⁷⁶ Hotărârea CSM nr. 51/3 din 24 ianuarie 2017, disponibilă la: <http://www.csm.md/files/Hotaririle/2017/03/51-3.pdf>.

⁷⁷ Hotărârea CSM nr. 218/11 din 21 martie 2017, disponibilă la: <http://www.csm.md/files/Hotaririle/2017/11/218-11.pdf>.

⁷⁸ Hotărârea CSM nr. 825/33 din 29 noiembrie 2016, disponibilă la: <http://www.csm.md/files/Hotaririle/2016/33/825-33.pdf>.

⁷⁹ Hotărârea CSM nr. 50/3 din 24 ianuarie 2017, disponibilă la: <http://www.csm.md/files/Hotaririle/2017/03/50-3.pdf>.

⁸⁰ Hotărârea CSM nr. 51/3 din 24 ianuarie 2017, disponibilă la: <http://www.csm.md/files/Hotaririle/2017/03/51-3.pdf>.

⁸¹ Hotărârea CSM nr. 218/11 din 21 martie 2017, disponibilă la: <http://www.csm.md/files/Hotaririle/2017/11/218-11.pdf>.

funcția de judecător. Persistă elementul dublării responsabilităților de către instituțiile implicate în procesul de selecție, 32% din judecătorii propuși la funcții administrative în judecătorii fiind numiți dintre candidații cu un punctaj mai mic. Cu toate acestea, problema majoră în cazul judecătorilor care aspiră la o funcție administrativă este lipsa contracandidaților în majoritatea concursurilor. Avantajele funcțiilor administrative în cadrul judecătoriilor par a nu fi în măsură să convingă judecătorii să participe la astfel de concursuri. Astfel, 45 de judecători (65% din numărul total al celor promovați) sunt judecători care nu au avut contracandidați la concurs. Nu în ultimul rând, candidații ar putea fi descurajați să participe la concurs din moment ce rezultatele evaluării performanțelor și punctajul Colegiului de Selecție nu sunt suficiente pentru a asigura accesarea în funcția de președinte sau vicepreședinte. În orice caz, CSM ar trebui să studieze neapărat această problemă și să identifice cauzele din care judecătorii manifestă un interes scăzut pentru funcțiile administrative.

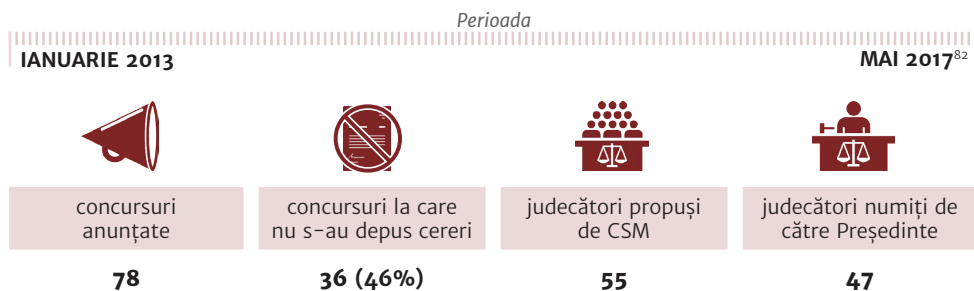
La fel ca în cazul concursurilor pentru accesarea în funcția de judecător, lipsa motivării suficiente a hotărârilor CSM implică riscuri majore pentru sistemul judiciar și societate. Prin aceasta se transmite un mesaj clar candidaților că evaluarea performanțelor nu contează foarte mult, iar convingerile individuale ale membrilor CSM contează mai mult. În final, insuficiența motivării unor hotărâri alimentează suspiciunile că promovarea în funcții administrative se face pe alte criterii decât cele enunțate în Regulamentele CSM.

C. Promovarea judecătorilor la curțile de apel și CSJ

a) promovarea la curțile de apel

Numărul de concursuri

Tabel 29: Concursurile desfășurate în perioada de referință pentru promovarea la curțile de apel

Pentru numirea judecătorilor la curțile de apel, între 1 ianuarie 2013 și 31 mai 2017, au fost organizate 78 de concursuri și alte două concursuri au fost anunțate, dar încă nu fuseseră organizate la data întocmirii analizei. În medie, în perioada de referință, a fost organizat minim câte un concurs pe lună pentru promovarea judecătorilor la curțile de apel (78 de concursuri în 53 de luni). Dintre cele 78 de concursuri publicate de CSM, în 36 de concursuri (cea ce reprezintă 46% din toate concursurile anunțate) fie nu s-au depus cereri, fie candidații și-au retras cererile înainte de desfășurarea concursului. Alte 14 concursuri (18% din toate

⁸² Reflectă situația de la 31 mai 2017.

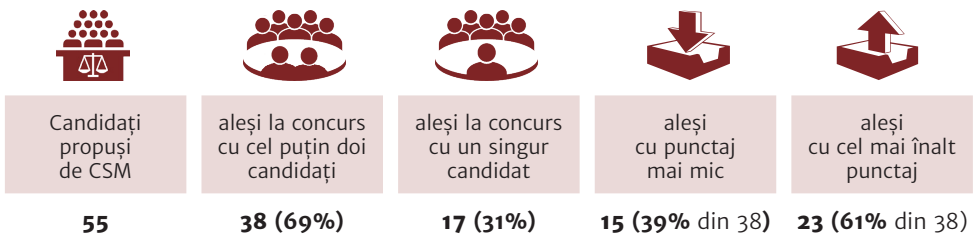
concurările) au fost comasate, și în alte 6 concursuri (8% din totalul concursurilor) candidații nu au întrunit numărul de voturi și concursul a fost considerat eșuat, cu anunțarea ulterioară a unui alt concurs.

Numărul mare de concursuri, care nu au avut loc din cauza că fie nu s-au depus cereri, fie candidații și-au retras cererile înainte de desfășurarea concursului, este îngrijorător. Aceasta s-a întâmplat în 36 de concursuri din totalul de 78, adică în 46% din cazuri. Pe parcursul a 4.5 ani, nu s-a observat o strategie a CSM de a combate acest fenomen. Concursurile pentru aceleași curte de apel sunt anunțate practic în fiecare lună, pentru ca mai apoi să fie comasate și ulterior să fie aleși mai mulți candidați⁸³.

Numărul mare de concursuri se poate explica și prin faptul că CSM nu valorifică din plin concursurile deja anunțate. Spre exemplu, în cadrul concursului organizat la 28 octombrie 2014, dintre șapte candidați care au depus actele pentru promovare la Curtea de Apel Chișinău, CSM a ales doar doi candidați⁸⁴ și, în aceeași zi, a anunțat un nou concurs pentru selectarea a trei judecători⁸⁵, deși ar fi putut alege dintre candidații participanți la concurs. CSM nu a făcut publice motivele pentru care nu i-a ales pe candidații care au participat la concurs.

Numărul de candidați

Tabel 30: Promovarea judecătorilor la curțile de apel – numărul de candidați și punctajul

În urma concursurilor pentru promovarea judecătorilor la curțile de apel, CSM a propus 55 de candidați. Dintre aceștia, 17 (31%) au fost selectați în urma concursurilor la care a participat câte un candidat (fără concurență) și 38 (69%) au fost selectați în urma concursurilor la care a participat mai mult de un candidat. Dintre cei 38 de candidați selectați în urma concursurilor la care a participat mai mult de un candidat, 23 (61%) aveau un punctaj mai mare decât ceilalți participanți la concurs, și 15 (39%) sunt candidații care au avut un punctaj mai mic decât contracandidații lor.

Una din cauzele unui număr mare de concursuri cu un singur candidat pare a fi anunțarea frecventă a concursurilor, aproape în fiecare lună. Selectarea candidadaților în cadrul concursurilor cu un singur candidat nu este o practică pozitivă și de fapt nu reprezintă un concurs veritabil. Considerăm că pentru promovarea la curțile de apel este nevoie de concursuri cu mai mulți candidați, pentru a avea o alegere mai mare și, respectiv, a selecta niște judecători mai calificați la curțile de apel.

⁸³ Spre exemplu, CSM a comasat concursurile pentru suplinirea funcțiilor de judecător la Curtea de Apel Chișinău anunțate la 30 iunie 2015, 7 iulie 2015 și 2 septembrie 2015: <http://csm.md/files/Hotaririle/2015/30/769-30.pdf>.

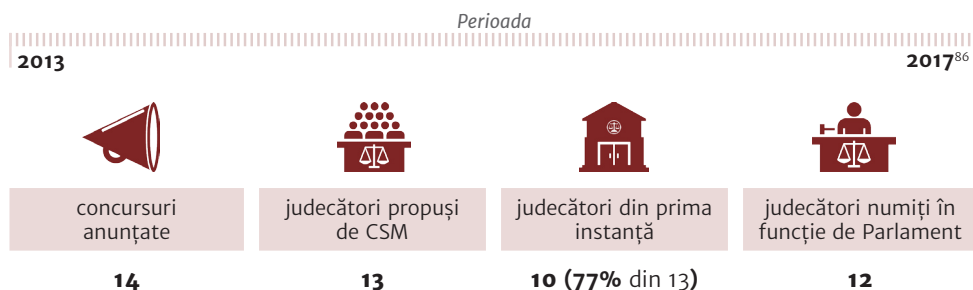
⁸⁴ CSM, Hotărârea nr. 843/28 din 28 octombrie 2014, <http://csm.md/files/Hotaririle/2014/28/843-28.pdf>.

⁸⁵ <http://csm.md/files/Hotaririle/2014/28/876-28.pdf>.

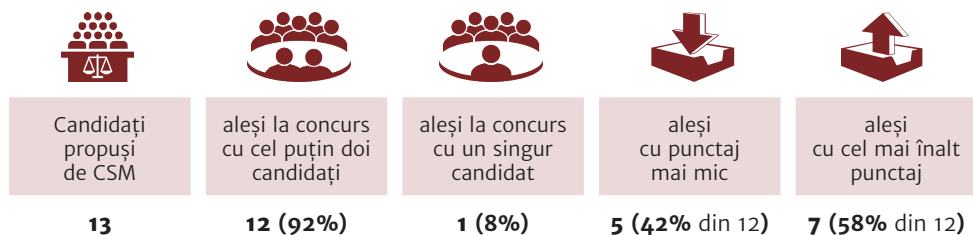
b) promovarea la CSJ

Tabel 31: Concursurile desfășurate în perioada de referință pentru promovarea la CSJ

Pentru suplinirea posturilor de judecător la CSJ, în perioada 1 ianuarie 2013 și 6 iunie 2017, au fost organizate 14 concursuri, dintre care trei au eșuat (21%), deoarece candidații nu au întrunit numărul necesar de voturi din partea CSM. Dintre cei 13 judecători propuși de CSM pentru numire, un judecător a fost selectat în baza unui concurs cu un singur candidat (8%). Dintre cei 12 judecători selectați la concursuri la care a participat mai mult de un candidat, șapte (58%) au avut un punctaj mai mare decât contracandidații lor, iar cinci (42%) – un punctaj mai mic. Dintre cei 13 judecători propuși de CSM pentru promovare la CSJ, 10 au fost judecători din judecătorii (77%).

Tabel 32: Promovarea la CSJ – numărul de candidați și punctajul

Alegerea doar a unui candidat în urma concursurilor la care a participat un singur candidat este un semn pozitiv, care denotă interesul judecătorilor de a activa la cea mai înaltă instanță din țară. Aceasta este o practică pozitivă comparativ cu datele referitoare la judecătorii și curțile de apel. În același timp, chiar și un procent mic de concursuri cu un singur candidat ar trebui să trezească îngrijorări, având în vedere importanta și prestigiul celei mai înalte instanțe judecătorești.

CSJ este cea mai înaltă instanță de judecată în Republica Moldova, cu atribuții de verificare a aplicării corecte a legii de către instanțele inferioare și de unificare a practicii judiciare. Din acest motiv, judecătorii CSJ ar trebui să dispună de cele mai înalte calificări, de practică și standarde de integritate, iar promovările la CSJ ar trebui făcute cu mare atenție și diligență.

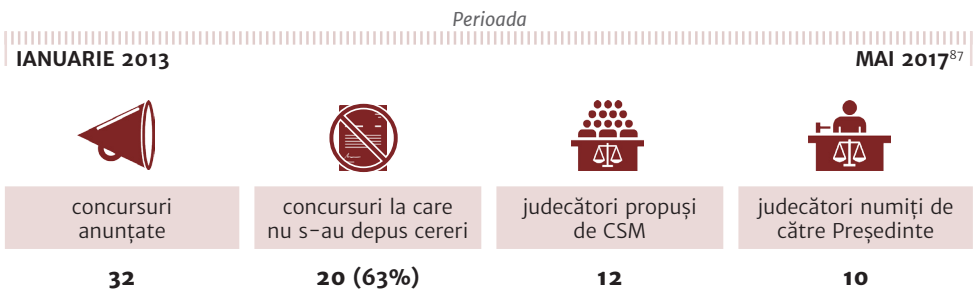
⁸⁶ Reflectă situația din 6 iunie 2017.

Rata mare a promovărilor judecătorilor cu un punctaj mai mic (42%) trezește îngrijorări, inclusiv din cauza lipsei unor motive indicate de CSM în hotărârile sale. De asemenea, este alarmantă rata mare (de 77%) de numire a judecătorilor la CSJ din rândul judecătorilor de primă instanță, adică fără ca aceștia să aibă și experiența curții de apel. Nu negăm în nici un caz aptitudinile și cunoștințele judecătorilor de primă instanță, dar considerăm că CSM ar trebui să promoveze la CSJ într-o proporție mai mare sau cel puțin egală și judecători de la curțile de apel, care au dezvoltat mai mult timp aptitudini de unificare a practicii judecătorești.

D. Promovarea în funcții administrative la curțile de apel și CSJ

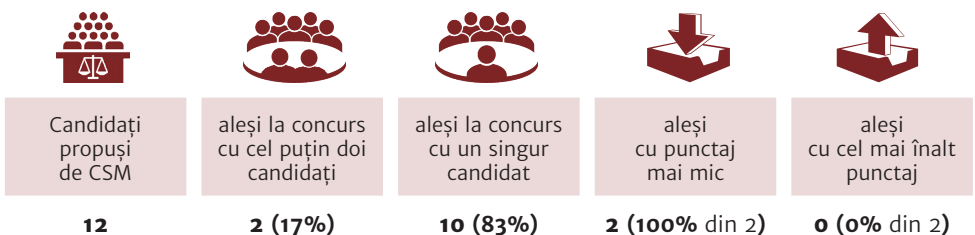
I. Numirea în funcții de conducere la curțile de apel

Tabel 33: Concursurile desfășurate în perioada de referință la curțile de apel

În perioada de referință, au fost organizate 32 de concursuri pentru promovarea în funcțiile de președinte sau vicepreședinte ai curților de apel. Dintre acestea, în 20 de concursuri anunțate (63%), fie nu s-au depus cereri, fie candidații s-au retras. Din restul de 12 concursuri care au avut loc, 10 judecători (83%) au fost aleși în urma concursurilor la care a participat câte un candidat (fără concurență) și în celelalte două concursuri la care a participat mai mult decât un candidat, CSM a ales candidatul cu un punctaj mai mic oferit de Colegiul de Selecție (100%). Rezultatele respective sunt ilustrate în tabelul de mai jos.

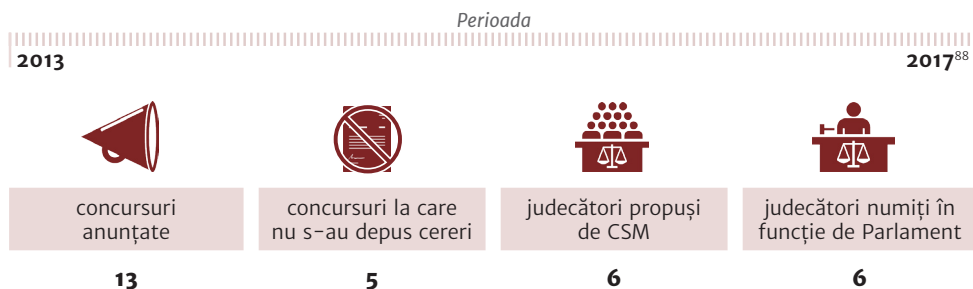
Tabel 34: Promovarea la curțile de apel: numărul candidaților și punctajul

⁸⁷ Reflectă situația la 31 mai 2017.

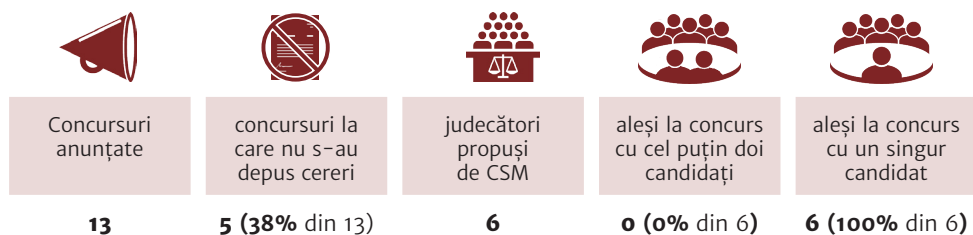
II. Numirea în funcții de conducere la CSJ

Tabel 35: Concursurile desfășurate în perioada de referință la CSJ și numărul candidaților

Pentru promovarea în funcțiile de președinte și vicepreședinte ai CSJ, precum și ai colegiilor penale și civile, între 1 ianuarie 2013 și 31 mai 2017, au fost organizate 13 concursuri. Dintre acestea, în cinci concursuri (38%) nu s-au depus cereri, iar în două concursuri (15%) candidații nu au întrunit numărul necesar de voturi din partea CSM. În restul – șase concursuri, a participat doar un singur candidat, ceea ce reprezintă 46% din toate concursurile organizate sau 100% din concursurile care s-au soldat cu promovări în funcții de conducere la CSJ. Rezultatele respective sunt ilustrate în tabelul de mai jos.

Tabel 36: Promovarea în funcții de conducere la CSJ între 1 ianuarie 2013 și 31 mai 2017

Lipsa candidaților la concursurile pentru numirea în funcții de conducere la cea mai înaltă instanță de judecată din țară ar trebui să ridice semne de îngrijorare. Lipsa concurenței nu stimulează ridicarea calității și nici nu motivează corpul judecătoresc.

III. Rezultatele concursurilor și principalele constatări

În această secțiune, vom prezenta hotărârile CSM privind promovarea judecătorilor într-o instanță superioară (curțile de apel și CSJ) și numirea în funcții de conducere la curțile de apel și CSJ prin prisma respectării punctajului oferit de Colegiul de Selecție și a motivării numirilor.

A. Ignorarea de către CSM a punctajului oferit de Colegiul de Selecție la promovarea într-o instanță superioară și lipsa motivării

Rezultatele concursurilor de promovare la curțile de apel

În urma concursurilor pentru promovarea judecătorilor la curțile de apel, CSM a propus 55 de candidați. Dintre aceștia, 17 (31%) au fost selectați în urma concursurilor la care a participat câte un

⁸⁸ Reflectă situația la 31 mai 2017.

candidat (fără concurență) și 38 (69%) au fost selectați în urma concursurilor la care a participat mai mult de un candidat. Dintre cei 38 de candidați selectați în urma concursurilor la care a participat mai mult de un candidat, 23 (61%) aveau un punctaj mai mare decât ceilalți participanți la concurs și 15 (39%) sunt candidații care au avut un punctaj mai mic decât contracandidații lor.

Din toate cele 42 de concursuri care s-au soldat cu promovări la curțile de apel⁸⁹, într-un singur concurs toți candidații propuși de CSM au avut un punctaj mai mare obținut la Colegiul de Selecție decât contracandidații lor. Acest concurs este un exemplu demn de urmat de CSM pe viitor. Având în vedere că este unicul exemplu în care au fost selectați pentru promovare la curțile de apel candidații cu un punctaj mai mare, aceasta nu reprezintă o practică stabilă a CSM și nu putem concluziona că un punctaj mai mare oferit de Colegiul de Selecție este criteriul principal luat în calcul de CSM la promovarea într-o instanță superioară.

Tabel 37: Exemplu pozitiv – concurs de promovare la Curtea de Apel Chișinău din 20 octombrie 2015⁹⁰

 Candidați	 Punctaj CSCJ	 Rezultat
Ștefan NIȚĂ	80	admis
Grigore DAȘCHEVICI	75	admis
Liubovi BRÎNZĂ	74	admis
Valeriu EFROS	70	admis
Ludmila URSU	63	respins
Olga COJOCARU	57	respins
Vitalie COTOROBAI	48	respins

În toate celelalte cazuri când au existat mai mulți candidați, CSM a ales inclusiv candidați cu un punctaj mai mic.

La concursul organizat la 27 decembrie 2016 pentru suplینirea a șase posturi de judecător la Curtea de Apel Chișinău, primii trei candidați selectați au avut cel mai mare punctaj decis de Colegiul de Selecție. Alți doi candidați selectați au avut 72 de puncte, având un punctaj egal cu al altor doi candidați care nu au fost aleși, iar CSM nu a explicat de ce i-a ales anume pe cei doi candidați. Ultimul candidat a avut scorul 66, adică **cu 6 puncte mai mic** decât al celor doi candidați cu 72 de puncte, care nu au fost aleși de CSM.

Tabel 38: Concurs la Curtea de Apel Chișinău din 27 decembrie 2016⁹¹

 Candidați	 Punctaj CSCJ	 Rezultat
Vladislav CLIMA	88	admis
Aliona DANILOV	85	admis
Igor MÎNĂSCURTĂ	75	admis
Ghenadie PAVLIUC	72	respins
Alexandru SPOIALĂ	72	respins
Ludmila URSU	72	admis

⁸⁹ Au fost anunțate 78 de concursuri, dar 36 dintre acestea nu au avut loc, deoarece nu au existat candidați sau aceștia și-au retras cererile înainte de votarea membrilor CSM.

⁹⁰ CSM, Hotărârea nr. 769/30 din 20 octombrie 2015, <http://csm.md/files/Hotaririle/2015/30/769-30.pdf>.

⁹¹ CSM, Hotărârea nr. 929/38 din 27 decembrie 2016, <http://csm.md/files/Hotaririle/2016/38/929-38.pdf>.

 Candidați	 Punctaj CSCJ	 Rezultat
Alexandru GAFTON	72	admis
Ion BULHAC	66	admis
Nicolae COSTIN	65	respins
Vitalie COTOROBAI	48	respins

La concursul organizat pentru suplینirea a patru posturi de judecător la Curtea de Apel Chișinău la 11 aprilie 2017, primii doi candidați aleși au avut punctajul cel mai mare. Următorii doi candidați au avut **un punctaj mai mic decât contracandidații lor – cu 6 și, respectiv, 10 puncte**. CSM nu a explicat în hotărâre care au fost criteriile care au stat la baza alegerii candidaților cu un punctaj mai mic.

Tabel 39: Concurs la Curtea de Apel Chișinău din 11 aprilie 2017⁹²

 Candidați	 Punctaj CSCJ	 Rezultat
Liuba PRUTEANU	83	admis
Ion ȚURCAN	81	admis
Nicolae COSTIN	75	respins
Virgiliu BUHNACI	75	respins
Silvia GÎRBU	69	admis
Iurie OBADĂ	67	respins
Victoria SÎRBU	65	admis
Viorica URSU	63	respins
Lilia LUPAȘCO	62	respins
Diana CRISTIAN	51	respins
Tudor ANDRONIC	38	respins

Rezultatele concursurilor de promovare la CSJ

Dintre cei 13 judecători propuși de CSM pentru promovare la CSJ, un judecător a fost selectat în baza unui concurs cu un singur candidat (8%). Dintre cei 12 judecători selectați la concursuri la care a participat mai mult de un candidat, șapte au avut un punctaj mai mare decât contracandidații lor (58%), iar cinci – un punctaj mai mic (42%). Pentru promovarea la CSJ, dintre 10 concursuri în care au participat mai mulți concurenți, în patru concursuri CSM a propus toți candidații cu un punctaj mai mare. Acesta este un rezultat mai bun în comparație cu practica de promovare la curțile de apel.

Tabel 40: Exemplu pozitiv – concurs de promovare la CSJ din 3 iulie 2013⁹³

 Candidați	 Punctaj CSCJ	 Rezultat
Ion DRUȚĂ	82	admis
Liliana CATAN	77	admis

⁹² CSM, Hotărârea nr. 257/13 din 11 aprilie 2017, <http://csm.md/files/Hotaririle/2017/13/257-13.pdf>.

⁹³ CSM, Hotărârea nr. 522/21 din 3 iulie 2013, <http://csm.md/files/Hotaririle/2013/21/522-21.pdf>.

 Candidați	 Punctaj CSCJ	 Rezultat
Aliona DANILOV	75.5	respins
Viorica PUICĂ	74.5	respins

Totuși, acesta nu este un rezultat care inspiră încredere, deoarece cinci din 12 candidați care au fost propuși în baza unui concurs la care a participat mai mult de un candidat (42%) au avut un punctaj mai mic decât ceilalți participanți la concurs.

La concursul de promovare la CSJ care a avut loc la 28 ianuarie 2014, CSM a votat un candidat care, după punctajul acordat de Colegiul de Selecție, se afla pe locul cinci din toți cei șase candidați. CSM a ignorat candidatul cu cel mai mare punctaj, dna Dina ROTARCIUC, și l-a ales pe dl Sternioală, **diferența de punctaj dintre ei fiind de 35 de puncte**. Candidații aveau și o diferență mare de experiență în funcția de judecător, de 17 ani. În plus, dna Rotarciuc a activat în cadrul Curții de Apel Chișinău și a fost membră a CSM. În textul hotărârii, CSM a indicat că a ținut cont inclusiv de pregătirea profesională și activitatea desfășurată în cadrul sistemului judiciar, deși aceste criterii par mai degrabă în favoarea candidatului pentru care CSM nu a votat.

Tabel 41: Concurs de promovare la CSJ din 28 ianuarie 2014⁹⁴

 Candidați	 Punctaj CSCJ	 Rezultat
Dina ROTARCIUC	94	respins
Dumitru MARDARI	91	admis
Aliona DANILOV	75.5	respins
Viorica PUICĂ	74.5	respins
Oleg STERNIOALĂ	59	admis
Ion GUZUN	69	respins

În urma organizării concursului pentru promovarea la CSJ din 26 ianuarie 2016, CSM a ales candidata care avea un **punctaj mai mic cu 18 și, respectiv, 14 puncte**, decât primii doi contracandidați. În plus, dna Mariana PITIC (judecătoare la Judecătoria sect. Centru, mun. Chișinău) avea cea mai mică experiență în funcția de judecător dintre toți candidații, ultimii trei ani de experiență de muncă fiind în cadrul INJ. Dna Tatiana RĂDUCANU, membră a CSM, a avut o opinie separată⁹⁵, în care a indicat că „*hotărârea luată de Consiliul Superior al Magistraturii în ședință de Plen privind propunerea dnei Mariana Pitic în funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, fiind bazată doar pe numărul de voturi exprimate „pro” pentru această candidatură, nu poate fi considerată obiectivă și echitabilă*”. De asemenea, în opinia separată se menționează că „*adoptarea hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii privind promovarea unor judecători în instanțe ierarhic superioare doar în baza numărului de voturi exprimate „pro” fără vreo motivare aduce la diminuarea încrederii judecătorilor în Consiliul Superior al Magistraturii ca organ de autoadministrare judecătorească și descurajează judecătorii de a mai participa la concurs*”.

⁹⁴ CSM, Hotărârea nr. 81/3 din 28 ianuarie 2014, <http://csm.md/files/Hotaririle/2014/03/81-3.pdf>.

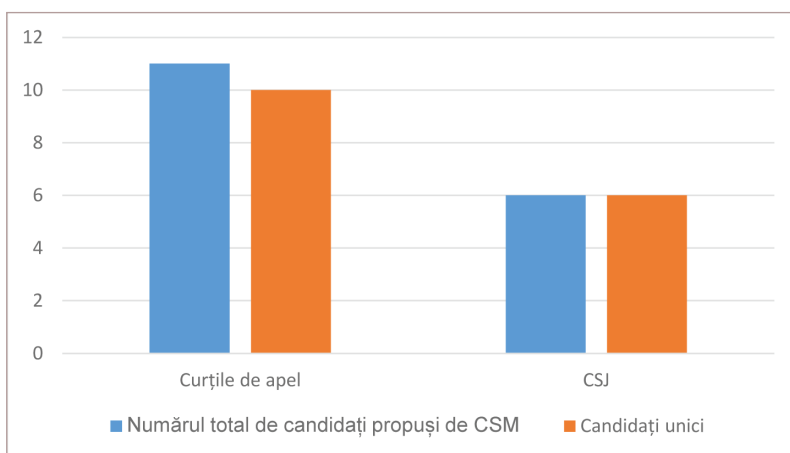
⁹⁵ Opinie separată la Hotărârea CSM nr. 7/2 din 26 ianuarie 2016, <http://csm.md/files/Hotaririle/2016/02/7-2-opinia.pdf>.

Tabel 42: Concurs la CSJ din 26 ianuarie 2016⁹⁶

 Candidații	 Punctaj CSCJ	 Rezultat
Domnica MANOLE	100	respins
Grigore ȘIȘCANU	86	respins
Mariana PITIC	82	admis
Zinaida TALPALARU	80	respins
Viorica PUICĂ	80	respins
Mihail DIACONU	70	respins

B. Numirea în funcții de conducere la curțile de apel și CSJ – un singur candidat la concurs

La numirea în funcții de conducere la curțile de apel și CSJ, s-a notat o rată semnificativă a concursurilor la care a participat doar câte un candidat: 83% din numărul judecătorilor propuși de CSM pentru funcții de conducere la curțile de apel (10 din 12 candidați propuși) și 100% din numărul judecătorilor propuși pentru promovarea în funcții de conducere la CSJ (6 din cei 6 candidați propuși de CSM). Aceste date lasă impresia că judecătorii nu doresc să candideze la funcții de conducere la curțile de apel și CSJ. Aceasta s-ar putea datora faptului că CSM alege candidații fără o explicație minimă a criteriilor de selectare, ceea ce creează o stare de incertitudine pentru judecători și îi descurajează să participe la concurs. Pe de altă parte, este posibil ca judecătorii să nu aibă suficient timp pentru dezvoltarea unor aptitudini manageriale și de comunicare, ceea ce îi descurajează să concureze pentru aceste funcții. Totuși, indiferent de motive, concursurile cu mai mulți participanți la funcțiile de conducere ar demonstra o adevărată stare de deschidere a sistemului judecătoresc spre calitate și democrație în interiorul sistemului.

Figura 6: Candidați unici propuși de CSM la funcțiile administrative la curțile de apel și CSJ

⁹⁶ CSM, Hotărârea nr. 7/2 din 26 ianuarie 2016, <http://csm.md/files/Hotaririle/2016/02/7-2.pdf>.

C. Concursurile „eșuate” și modalitatea de organizare a concursurilor

O mare parte din concursuri eșuează din cauza că CSM nu alege niciun candidat. Aceasta este deosebit de îngrijorător, mai ales când sunt anunțate mai multe concursuri la rând și candidații care au punctaje destul de mari la Colegiul de Selecție sunt respinși de CSM fără vreo motivare.

Exemple de concursuri „eșuate” la promovarea la curțile de apel. La 7 iulie 2015, CSM a anunțat un concurs pentru suplinirea postului de judecător la Curtea de Apel Cahul la care nu a participat niciun judecător⁹⁷. Acesta a fost urmat de două concursuri la care CSM nu a votat candidații participanți la concurs – concursul anunțat la 2 septembrie 2015, la care unicul candidat a fost respins⁹⁸, și cel anunțat la 26 ianuarie 2016, la care CSM a respins ambii candidați⁹⁹. După aceste două concursuri eșuate, CSM a anunțat trei concursuri, la care nu a depus dosarul niciun judecător – la 31 mai 2016¹⁰⁰, 24 ianuarie 2017¹⁰¹ și 14 martie 2017¹⁰². Ultimul concurs pentru două posturi de judecător a fost anunțat la 23 mai 2017¹⁰³, pentru care, la data finalizării analizei, încă nu existau date privind desfășurarea lui. Nu este clar de ce la cele două concursuri la care au existat candidați, CSM nu l-a votat pe niciunul dintre aceștia, chiar dacă o candidată avea 70 de puncte oferite de Colegiul de Selecție. Anterior, CSM a promovat la curțile de apel și judecători cu un punctaj mai mic¹⁰⁴. CSM nu a oferit nicio explicație în hotărârile sale privind respingerea candidaților. Considerăm că, prin lipsa motivării, CSM descurajează judecătorii să mai aplice la concursurile de promovare. Aceasta poate duce inclusiv la lipsa candidaturilor și la imposibilitatea suplinirii funcțiilor de judecător la curțile de apel. Astfel, la Curtea de Apel Cahul a fost imposibilă numirea unui judecător din 7 iulie 2015 până la jumătatea anului 2017, adică circa doi ani.

În unele cazuri, CSM respinge candidații cu un punctaj mai mare, iar la următorul concurs îi admite, fără o explicație privind circumstanțele care i-au convins să-și modifice opinia. Spre exemplu, la concursul organizat la 1 iulie 2014¹⁰⁵ pentru promovare la Curtea de Apel Chișinău, judecătorul Stelian TELEUCĂ a fost respins¹⁰⁶, iar la concursul din 28 octombrie 2014 a fost admis.

Exemple de concursuri „eșuate” la promovarea la CSJ, inclusiv în funcții de conducere la CSJ. Nici în cazul respingerii candidaților pentru promovare la CSJ, CSM nu oferă o explicație clară sau criteriile de care a ținut cont la luarea deciziilor. Spre exemplu, la trei concursuri consecutive, CSM i-a respins pe toți candidații la funcția de judecător la CSJ, și anume: primul concurs a fost anunțat la 21 ianuarie 2016¹⁰⁷ și a avut loc la 31 mai 2016¹⁰⁸, al doilea concurs a fost

⁹⁷ <http://csm.md/files/Hotaririle/2015/21/528-21.pdf>.

⁹⁸ CSM, Hotărârea nr. 13/2 din 26 ianuarie 2016, <http://csm.md/files/Hotaririle/2016/02/13-2.pdf>.

⁹⁹ CSM, Hotărârea nr. 347/17 din 31 mai 2016, <http://csm.md/files/Hotaririle/2016/17/374-17.pdf>.

¹⁰⁰ <http://csm.md/files/Hotaririle/2016/17/374-17.pdf>.

¹⁰¹ <http://csm.md/files/Hotaririle/2017/03/65-3.pdf>.

¹⁰² <http://csm.md/files/Hotaririle/2017/10/214-10.pdf>.

¹⁰³ <http://csm.md/files/Hotaririle/2017/16/345-16.pdf>.

¹⁰⁴ La concursul organizat la 14 aprilie 2015, CSJ l-a propus spre promovare la Curtea de Apel Cahul pe judecătorul Ruslan PETROV, care avea 45 de puncte, și pe judecătoarea Nina VELEVA, cu 40 de puncte, <http://csm.md/files/Hotaririle/2015/13/277-13.pdf>.

¹⁰⁵ CSM, Hotărârea nr. 551/19 din 1 iulie 2014, <http://csm.md/files/Hotaririle/2014/19/551-19.pdf>.

¹⁰⁶ CSM, Hotărârea nr. 843/28 din 28 octombrie 2014, <http://csm.md/files/Hotaririle/2014/28/843-28.pdf>.

¹⁰⁷ <http://csm.md/files/Hotaririle/2016/02/39-2.pdf>.

¹⁰⁸ CSM, Hotărârea nr. 371/17 din 31 mai 2016, <http://csm.md/files/Hotaririle/2016/17/371-17.pdf>.

anunțat la 31 mai 2016¹⁰⁹ și a avut loc la 1 noiembrie 2016¹¹⁰, iar cel de-al treilea concurs a fost anunțat la 1 noiembrie 2016¹¹¹ și a avut loc la 31 ianuarie 2017¹¹². CSM a respins toți candidații care au participat la aceste concursuri, făcând referire la analiza dosarelor personale depuse de candidați și la procedura de votare, în urma cărora candidații nu au întrunit numărul necesar de voturi. Totuși, CSM nu a explicat care materiale din dosarele personale sau care alt criteriu i-au motivat să nu voteze acei candidați. În urma acestei situații, timp de un an și două luni¹¹³ procesul de numire a judecătorilor la CSJ a fost blocat.

Tabel 43: Exemplu concludent privind organizarea concursurilor CSJ

 Candidați	 Punctaj CSCJ	 Rezultat
Concurs din 31 mai 2016		
Domnica MANOLE	100	Respins
Eduard ABABEI	97	Respins
Viorica PUICĂ	80	Respins
Zinaida TALPALARU	80	Respins
Concurs din 1 noiembrie 2016		
Viorica PUICĂ	80	Respins
Zinaida TALPALARU	80	Respins
Concurs din 31 ianuarie 2017		
Viorica PUICĂ	80	Respins

Este îngrijorătoare și blocarea concursurilor pentru funcții de conducere la CSJ, invocându-se dreptul exclusiv la vot al membrilor CSM. Spre exemplu, după ce dna Svetlana FILINCOVA și-a dat demisia din funcția de vicepreședinte al CSJ și președinte al Colegiului civil al CSJ, această funcție a fost scoasă la concurs. La primele două concursuri anunțate de CSM nu a depus dosarul niciun candidat. La următoarele două concursuri, dna Tatiana RĂDUCANU care a depus dosarul nu a întrunit numărul necesar de voturi¹¹⁴. A urmat încă un concurs la care nu a participat niciun candidat. La cel de-al șaselea concurs, a fost aleasă dna Tatiana VIERU, unicul candidat, deși aceasta avea un punctaj mai mic oferit de Colegiul de Selecție decât dna Răducanu. **Astfel de circumstanțe sugerează că punctajul oferit de Colegiul de Selecție nu este un criteriu definitoriu pentru CSM, dar nu este indicat nici un alt criteriu, referindu-se de obicei la dreptul exclusiv de vot al membrilor CSM. Totuși, atunci când pentru o funcție de conducere importantă la CSJ fie nu se depun cereri, fie candidatul este respins de câteva ori, iar peste un an și opt luni este votat unicul candidat participant la concurs, fără o motivare veritabilă a hotărârii CSM, apar întrebări rezonabile privind corectitudinea acestor concursuri.**

¹⁰⁹ <http://csm.md/files/Hotaririle/2016/17/371-17.pdf>.

¹¹⁰ CSM, Hotărârea nr. 711/30 din 1 noiembrie 2016, <http://csm.md/files/Hotaririle/2016/30/711-30.pdf>.

¹¹¹ <http://csm.md/files/Hotaririle/2016/30/711-30.pdf>.

¹¹² CSM, Hotărârea nr. 78/4 din 31 ianuarie 2017, <http://csm.md/files/Hotaririle/2017/04/78-4.pdf>.

¹¹³ Următorul candidat la CSJ a fost numit la 28 martie 2017, <http://csm.md/files/Hotaririle/2017/12/235-12.pdf>.

¹¹⁴ CSM, Hotărârea nr. 6/2 din 26 ianuarie 2016, <http://csm.md/files/Hotaririle/2016/02/6-2.pdf> și hotărârea nr. 370/17 din 31 mai 2016, <http://csm.md/files/Hotaririle/2016/17/370-17.pdf>.

Tabel 44: Concursurile pentru suplinirea funcției vacante de vicepreședinte al CSJ

Nr. concurs	Data anunțării concursului	Candidați	Punctaj CSCJ	Rezultat
1	28.04.2015	-	-	-
2	23.06.2015	-	-	-
3	11.08.2015	Tatiana RĂDUCANU	115	eșuat
4	26.01.2016	Tatiana RĂDUCANU	115	eșuat
5	31.05.2016	-	-	-
6	18.10.2016	Tatiana VIERU	110	admis

IV. Concluzii

Organizarea concursurilor

Analiza practicii CSM de organizare a concursurilor pentru promovarea judecătorilor într-o instanță superioară (curțile de apel și CSJ) și numirea în funcții de conducere la curțile de apel și CSJ a arătat că practica de anunțare neplanificată a concursurilor, care duce la organizarea unui număr mare de concursuri, nu este eficientă. Termenul de 30 de zile indicat de CSM pentru depunerea dosarelor e posibil să fie prea scurt pentru judecători pentru a aduna tot setul de acte necesare.

O mare parte din concursuri eșuează din cauza că niciun candidat nu depune dosarul sau candidații s-au retras din concurs (spre exemplu, 46% de concursuri pentru promovările la curțile de apel, 63% de concursuri pentru promovarea în funcții de conducere la curțile de apel și 38% de concursuri pentru promovarea în funcții de conducere la CSJ), sau pentru că candidații nu întrunesc numărul necesar de voturi ale membrilor CSM (spre exemplu, 8% din concursurile pentru promovarea la curțile de apel, 21% pentru promovarea la CSJ și 15% pentru promovarea în funcții de conducere la CSJ). De asemenea, aceasta duce la repetarea multiplă a unor concursuri. Planificarea strategică a concursurilor, cu organizarea acestora o dată la jumătate de an, cu anunțarea lor cu suficient timp înainte de concurs, ar aduce o siguranță pentru candidați și pentru sistem, ar asigura că suficienți candidați participă la concursuri și ar duce la alegerea celor mai buni candidați.

Este îngrijorătoare și situația în care pentru funcțiile de conducere atât la curțile de apel, cât și la CSJ, în majoritatea concursurilor participă câte un singur candidat (83% dintre candidații propuși pentru promovarea în funcții de conducere la curțile de apel și 100% dintre candidații propuși pentru promovarea în funcții de conducere la CSJ) au fost aleși de CSM în cadrul concursurilor la care a participat un singur candidat). Aceasta reduce beneficiile unui concurs veritabil, cu mai mulți candidați și mai multă concurență, care ar putea duce la o alegere mai mare și, respectiv, selectarea unor candidați mai buni. Pe de altă parte, aceasta lasă impresia că rezultatele concursurilor se cunosc din timp și că acestea sunt desfășurate formal, descurajând judecătorii să aplice la aceste funcții, ceea ce știrbește din încrederea în justiție. Ar fi utilă organizarea unor evenimente pentru încurajarea judecătorilor de a participa la concursurile de promovare în funcții de conducere.

Punctajul obținut la Colegiul de Selecție și motivarea hotărârilor CSM

În perioada de referință, 42% din judecătorii promovați la CSJ și 39% din judecătorii promovați la curțile de apel în urma concursurilor la care a participat mai mult de un candidat

sunt judecătorii care aveau un punctaj mai mic decât contracandidații lor. Considerăm că practica CSM de selectare a candidaților cu neglijarea punctajului oferit de Colegiul de Selecție și fără vreo explicație pentru acest lucru nu este utilă sistemului judiciar, dăunându-i mult. Probabil că în dezbaterile închise membrii CSM discută despre motivele selectării și respingerii candidaților, dar aceasta nu este reflectat în hotărârile CSM. Unica motivare care rezultă din hotărârile CSM este că votarea în favoarea sau împotriva candidaților este un drept exclusiv al membrilor CSM. Membrii CSM nu au drepturi exclusive la promovarea judecătorilor. Dimpotrivă, aceștia au obligația de a explica judecătorilor și societății deciziile lor de a vota pentru sau împotriva unui candidat, pentru a crea o uniformitate și o practică unitară privind criteriile de promovare și de a spori încrederea în justiție. În caz contrar, aceasta creează impresia selectării arbitrare și duce la o lipsă de încredere atât din partea candidaților-judecători, cât și din partea publicului larg. Selectarea judecătorilor în baza punctajului obținut, cu explicarea situațiilor în care acesta este ignorat, ar crea premisele unui sistem de promovare în bază de merit și ar crește încrederea în sistemul judiciar.

În partea motivantă a hotărârilor, în cele mai dese cazuri, CSM indică prevederi generale, cum ar fi examinarea dosarului personal și a materialelor relevante în privința candidaților, fără a indica la ce materiale anume face referire, precum și procedura de votare, în care votarea pentru un candidat sau altul este un drept exclusiv al membrului CSM. Considerăm că prin motivarea selectării candidaților doar printr-un drept exclusiv al membrilor CSM se lasă impresia că CSM și-a asumat un drept care nu i-a fost oferit de Constituție și legislația în vigoare, de a decide asupra numirilor și promovărilor, fără a avea criterii și reguli clare și fără a oferi un minim de explicații pentru deciziile luate. Aceasta creează impresia de posibilitate a arbitrarului la orice etapă de luare a deciziilor de către CSM și practica respectivă trebuie evitată. O soluție ar fi, după cum a fost indicat mai sus la selecția judecătorilor, ca CSM să promoveze cu prioritate candidații care au cel mai înalt punctaj, oferindu-le posibilitatea să-și aleagă instanța în mod prioritar în baza punctajului. Acest lucru ar fi posibil dacă concursurile ar fi organizate periodic pentru toate funcțiile vacante și nu pentru fiecare funcție vacantă separat. CSM ar trebui să evalueze adițional doar candidații care au un punctaj egal oferit de Colegiul de Selecție sau în cazul în care, după evaluarea de către Colegiul de Selecție, apar noi informații relevante despre candidat.

E. Promovarea membrilor CSM în sistemul judecătoresc

Între 2014 și 2017, câțiva membri ai CSM au fost propuși de CSM pentru a fi promovați fie într-o instanță superioară, fie într-o funcție de conducere, sau au fost transferați în altă instanță de judecată. Aceștia au fost:

- *Nichifor COROCHII*, fost președinte CSM, propus pentru promovare la Curtea de Apel Chișinău la 21 ianuarie 2014, la circa patru luni după terminarea mandatului de membru CSM¹¹⁵;
- *Anatolie ȚURCAN*, membru CSM, propus pentru promovare la CSJ la 23 iunie 2015¹¹⁶;
- *Dorel MUSTEAȚĂ*, membru al CSM, transferat la 29 septembrie 2016 de la Judecătoria Anenii Noi la Judecătoria Centru în urma reorganizării hărții judiciare, fără concurs¹¹⁷;
- *Victor MICU*, președinte CSM, propus pentru promovare la CSJ la 6 iunie 2017¹¹⁸.

¹¹⁵ CSM, Hotărârea nr. 41/2 din 21 ianuarie 2014, <http://csm.md/files/Hotaririle/2014/02/41-2.pdf>.

¹¹⁶ CSM, Hotărârea nr. 492/19 din 23 iunie 2015, <http://csm.md/files/Hotaririle/2015/19/492-19.pdf>.

¹¹⁷ CSM, Hotărârea nr. 625/26 din 29 septembrie 2016, <http://csm.md/files/Hotaririle/2016/26/625-26.pdf>.

¹¹⁸ CSM, Hotărârea nr. 380/18 din 6 iunie 2017, <http://csm.md/files/Hotaririle/2017/18/380-18.pdf>.

Considerăm că o asemenea practică este nedorită din mai multe considerente. În primul rând, promovarea sau transferul într-o instanță mai prestigioasă a membrului CSM ridică în mod evident suspiciuni de favorizare de către colegii din CSM. Aceste suspiciuni sunt valabile și asupra membrilor CSM în perioada imediat următoare după terminarea mandatului. Deși, teoretic, aceste dubii ar putea să nu corespundă cu realitatea, acestea erodează încrederea și așa redusă în sistemul judiciar. Membrii CSM ar trebui să dea dovadă de cea mai înaltă diligență și să ofere un exemplu pentru toți judecătorii și întreaga societate că CSM este echidistant și că interesul primordial al acestuia este apărarea și promovarea independenței și calității justiției, și nu interesele personale.

În al doilea rând, membrii CSM sunt aleși în calitate de reprezentanți ai diferitor nivele de instanțe de judecată. Atunci când sunt promovați într-o instanță superioară, ei deja nu mai reprezintă instanțele de judecată care i-au ales. Ar fi logic ca, o dată cu promovarea, să înceteze mandatul de membru al CSM. Spre exemplu, dl Victor MICU a fost ales membru al CSM ca reprezentant al instanțelor de fond, iar dl Anatolie ȚURCAN – ca reprezentant al curților de apel. După promovarea acestora la CSJ, ei nu mai reprezintă instanțele care i-au ales în calitate de membri ai CSM. Ar fi corect ca aceștia să aleagă sau să rămână în continuare membri ai CSM, dar judecători din nivelul de instanțe de judecată care i-au ales membri în CSM, sau să fie promovați în instanțele superioare și mandatul de membru CSM să fie încetat. Totuși, această situație ar putea să transforme CSM într-o punte pentru creșterea în carieră pentru judecătorii membri, schimbând accentele și rolul acestora în CSM. Având în vedere faptul că interesul public de a avea un CSM funcțional este mai mare decât promovarea membrilor acestuia, este recomandat ca membrii CSM să nu participe la promovări în cadrul sistemului judiciar în timpul exercitării mandatului de membru al CSM și imediat după expirarea acestuia.

Consiliul Superior al Procurorilor a soluționat această situație prin includerea unei restricții în Regulamentul său, potrivit căreia „*pe durata mandatului, precum și timp de 6 luni după încetarea acestuia, membrii Consiliului nu pot participa la concursuri pentru numire sau promovare în funcții de procuror, inclusiv în funcția de Procuror General*”¹¹⁹. Considerăm că este necesar de a include o asemenea regulă și în Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea CSM¹²⁰ sau în Legea cu privire la CSM.

¹¹⁹ CSP, Regulamentul Consiliului Superior al Procurorilor, aprobat prin Hotărârea nr. 12-225/16 din 14 septembrie 2016, p. 2.20, http://www.procuratura.md/file/2017-06-24_Regulamentul%20CSP%20final.pdf.

¹²⁰ CSM, Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea CSM, aprobat prin Hotărârea nr. 668/26 din 15 septembrie 2015, http://csm.md/files/Acte_normative/Legislatia/Interne/REGULAMENT668.pdf.

Concluziile și Recomandările principale

În anul 2012, au fost operate mai multe modificări în legislație, elaborate și introduse în contextul implementării Strategiei de Reformă a Sectorului Justiției pentru anii 2011-2016, care au creat bazele legale pentru un sistem de numiri și promovări transparent și bazat pe merit în sistemul judiciar. În special, au fost elaborate criteriile pentru selecția, promovarea și transferul judecătorilor, a fost creat un organ special – Colegiul pentru Selecția și Cariera Judecătorilor – abilitat cu funcția de a evalua fiecare candidat conform condițiilor stabilite de lege și criteriilor stabilite de Consiliul Superior al Magistraturii. A fost introdusă evaluarea performanțelor judecătorilor și a fost creat Colegiul pentru Evaluarea Performanțelor Judecătorilor abilitat cu funcția de evaluare periodică a performanței profesionale a judecătorilor. A fost unificat modul de accedere în profesie a celor două categorii de candidați – absolvenții Institutului Național al Justiției și candidații cu vechime în muncă – prin introducerea obligației de susținere a examenului de către ultimii în fața Comisiei de absolvire a Institutului Național al Justiției. A fost creat registrul candidaților la concurs, ținut de Consiliul Superior al Magistraturii și disponibil public pe pagina sa web.

Analiza practicii din perioada ianuarie 2013 – mai 2017 denotă o serie de aspecte care încă necesită îmbunătățire în practică pentru a atinge scopul principal al modificărilor legislative din 2012, și anume crearea unui sistem transparent și bazat pe merit de selecție și promovare a judecătorilor. Aspectele principale analizate în document se referă la următoarele lacune principale care necesită a fi abordate cât de curând posibil:

- 1) Dublarea de responsabilități între Colegiul pentru Selecția și Cariera Judecătorilor și Consiliul Superior al Magistraturii prin ignorarea de către ultimul a punctajului oferit de Consiliul de Selecție, fără a motiva hotărârile de selecție și promovare. Deși CSM a îmbunătățit modalitatea de ținere a registrului candidaților prin includerea acestora în ordine descrescătoare conform punctajului oferit de Colegiul de Selecție, se pare că registrul nu prea este utilizat. S-a observat că atât la selecția, promovarea la curțile de apel și CSJ, cât și la promovarea în funcții de conducere la instanțele judecătorești, CSM într-un număr semnificativ de cazuri a propus spre numire sau promovare candidați care aveau un punctaj mai mic față de ceilalți candidați. Spre exemplu, din 150 de candidați propuși de CSM pentru numire, doar 115 au fost numiți în urma unui concurs la care a participat mai mult decât un candidat. Dintre aceștia, 83 sau 72% aveau un punctaj mai mic la Colegiul de Selecție. Din cei 55 de judecători propuși de CSM pentru promovare la curțile de apel, doar 38 au fost numiți în urma unui concurs la

care a participat mai mult decât un candidat. Dintre aceștia, 15 sau 39% din candidați au fost promovați cu punctaj mai mic. Din cei 13 judecători propuși de CSM pentru promovare la CSJ, 12 au fost numiți în urma unui concurs la care a participat mai mult decât un candidat și dintre aceștia cinci sau 42% au avut un punctaj mai mic. În foarte puține cazuri, s-a oferit o justificare din partea CSM. Exemple pozitive în care s-a oferit justificare pentru selecția făcută sau în care au fost promovați candidați cu un punctaj mai mare sunt aduse în raport.

Practica motivării insuficiente a hotărârilor CSM implică riscuri majore pentru sistemul judiciar și societate. În primul rând, se transmite un mesaj clar candidaților că examenele INJ și evaluarea performanțelor nu contează foarte mult. Aceasta sugerează că convingerile individuale ale membrilor CSM contează mai mult decât numirile transparente și bazate pe merit. În final, insuficiența motivării unor hotărâri alimentează suspiciunile că selecția în sistemul judecătoresc se face pe alte criterii decât cele enunțate în Regulamentele CSM. Acest lucru afectează negativ încrederea în justiție, descurajează candidații la funcția de judecător de a veni în profesie și, pe termen lung, poate afecta sustenabilitatea sistemului în fața noilor admiteri.

- 2) Lipsa contracandidaților la majoritatea concursurilor privind promovarea în funcții administrative în cadrul instanțelor judecătorești. Astfel, din cei 70 de candidați propuși pentru promovare în funcții de conducere în judecătoria, 45 (65%) sunt judecători care au participat la concurs cu un singur candidat și doar 25 de judecători (35%) au fost aleși în baza concursurilor cu doi și mai mulți participanți la concurs. Din 32 de concursuri organizate pentru promovarea în funcții administrative la curțile de apel, în 20 de concursuri anunțate (63%) fie nu s-au depus cereri, fie candidații s-au retras. Din celelalte 12 concursuri care au avut loc, la 10 concursuri (83%) a participat câte un singur candidat. Din cele 13 concursuri organizate pentru promovarea în funcții de conducere la CSJ, în cinci concursuri (38%) nu s-au depus cereri. În două concursuri (15%) candidații nu au întrunit numărul necesar de voturi din partea CSM. În restul – șase concursuri (46%), a existat doar un singur candidat. CSM a propus șase candidați în toate cele șase concursuri care au avut loc și la toate aceste concursuri a participat câte un singur candidat.

Este îngrijorătoare și situația în care pentru funcțiile de conducere atât la curțile de apel, cât și la CSJ, la majoritatea concursurilor participă câte un singur candidat (83% dintre candidații propuși pentru promovarea în funcții de conducere la curțile de apel și 100% dintre candidații propuși pentru promovarea în funcții de conducere la CSJ au fost aleși de CSM în cadrul concursurilor la care a participat un singur candidat). Aceasta reduce beneficiile unui concurs veritabil, cu mai mulți candidați și mai multă concurență, care ar putea duce la o alegere mai mare și, respectiv, selectarea unor candidați mai buni. Pe de altă parte, aceasta creează impresia că rezultatele concursurilor se cunosc din timp și că acestea sunt organizate formal, descurajând judecătorii să aplice la aceste funcții, ceea ce știrbește încrederea în justiție. Ar fi utilă organizarea unor evenimente pentru încurajarea judecătorilor de a participa la concursurile de promovare în funcții de conducere. Nu în ultimul rând, candidații ar putea fi descurajați să participe la concurs dacă rezultatele evaluării performanțelor și punctajul Colegiului de Selecție nu

sunt suficiente pentru a asigura accesarea în funcția de președinte sau vicepreședinte. În orice caz, CSM ar trebui să studieze această problemă pentru a identifica cauzele care duc la un interes scăzut din partea judecătorilor pentru funcțiile administrative.

- 3) Modalitatea de organizare a concursurilor. Analiza practicii CSM de organizare a concursurilor pentru numirea în funcție și pentru promovare a arătat că CSM anunță concursuri pentru fiecare funcție vacantă din moment ce aceasta devine vacantă, fără o planificare din timp a anunțării vacanțelor. Aceasta duce la un număr mare de concursuri aflate permanent pe agenda CSM și a colegiilor acestuia. Spre exemplu, în perioada de referință, în medie, au fost organizate câte două concursuri pe lună pentru selectarea candidaților la funcția de judecător (105 concursuri în 53 de luni), câte un concurs pe lună pentru promovarea în funcții administrative în cadrul judecătoriilor (78 de concursuri în 53 de luni) și câte un concurs pe lună pentru promovarea judecătorilor la curțile de apel (78 de concursuri în 53 de luni). În afară de aceasta, au mai fost organizate concursurile pentru promovarea la CSJ și promovarea în funcții de conducere la curțile de apel și CSJ.

O atare practică nu este eficientă, fiind demonstrată atât prin numărul concursurilor declarate ca eșuate, cât și prin lipsa candidaților la un număr mare de concursuri. Termenul de 30 de zile indicat de CSM pentru depunerea dosarelor e posibil să fie prea scurt pentru judecători pentru a aduna tot setul de acte necesare. O mare parte din concursuri eșuează din cauza că niciun candidat nu depune dosarul sau candidații s-au retras (46% de concursuri pentru promovările la curțile de apel, 63% de concursuri pentru promovarea în funcții de conducere la curțile de apel și 38% de concursuri pentru promovarea în funcții de conducere la CSJ). De asemenea, aceasta duce la repetarea multiplă a unor concursuri. Planificarea strategică a concursurilor, cu organizarea acestora o dată la jumătate de an, cu anunțarea cu suficient timp înainte de concurs, ar aduce o siguranță pentru candidați și pentru sistem, ar asigura că suficienți candidați aplică la concursuri și ar duce la alegerea celor mai buni candidați.

- 4) Motivarea hotărârilor CSM. Considerăm că practica CSM de selectare a candidaților, cu neglijarea punctajului oferit de Colegiul de Selecție și fără vreo explicație pentru acest lucru, nu este utilă sistemului judiciar, dăunându-i mult. Probabil că în dezbaterile închise membrii CSM discută despre motivele selectării și respingerii candidaților, dar aceasta nu este reflectat în hotărârile CSM. Unica motivare care rezultă din hotărârile CSM este că votarea în favoarea sau împotriva candidaților este un drept exclusiv al membrilor CSM. Membrii CSM nu au drepturi exclusive la promovarea judecătorilor. Dimpotrivă, aceștia au obligația de a explica judecătorilor și societății deciziile lor de a vota pentru sau împotriva unui candidat, pentru a crea o uniformitate și o practică unitară privind criteriile de promovare și a spori încrederea în justiție. În caz contrar, aceasta lasă impresia selectării arbitrare și duce la o lipsă de încredere atât din partea candidaților-judecători, cât și din partea publicului larg. Selectarea judecătorilor în baza punctajului obținut, cu explicarea situațiilor în care acesta este ignorat, ar crea premisele unui sistem de promovare în bază de merit și ar crește încrederea în sistemul judiciar. În cazul în care CSM are de ales între doi și mai mulți candidați cu un punctaj

similar sau când a obținut o informație nouă din momentul evaluării de către Colegiul de Selecție, CSM ar putea efectua o evaluare adițională prin intervievarea candidatului și, astfel, poate explica de ce nu a luat în considerație punctajul înalt acordat de Colegiul de Selecție.

Analiza a arătat că în partea motivantă a hotărârilor CSM cu privire la cariera judecătorilor, CSM indică în cele mai dese cazuri prevederi generale, cum ar fi examinarea dosarului personal și a materialelor relevante în privința candidaților, fără a indica la ce materiale anume face referire. O asemenea abordare nu dă o claritate suficientă. Cea mai problematică din motivarea hotărârilor CSM este însă referirea la „votul exclusiv” al membrilor CSM. Această sintagmă se utilizează practic în loc de argumentare. Cele mai mari semne de întrebare ridică o astfel de argumentare în cazurile în care participă un singur candidat, iar CSM decide că respectivul concurs „a eșuat” deoarece candidatul „nu a întrunit numărul necesar de voturi”. Referirea la numărul de voturi sau la dreptul de vot al membrilor nu constituie o justificare. Considerăm că prin motivarea selectării candidaților doar printr-un drept exclusiv al membrilor CSM se creează impresia că CSM și-a asumat un drept care nu i-a fost oferit de Constituție și legislația în vigoare, de a decide asupra numirilor și promovărilor, fără a avea criterii și reguli clare și fără a oferi un minim de explicații pentru deciziile luate. Aceasta lasă impresia de posibilitate a arbitrarului la orice etapă de luare a deciziilor CSM și această practică trebuie evitată.

- 5) **Criteriile de selecție și promovare.** În cercetarea CRJM din 2015 au fost analizate criteriile de selecție, promovare și transfer al judecătorilor. La 6 iunie 2015, CRJM a expediat recomandări specifice pentru modificarea acestor criterii. Pentru a evita repetarea analizei și constatările din 2015, reiterăm doar obiectivele principale cu privire la criterii. Spre exemplu, în ceea ce privește criteriile de selecție a judecătorilor, considerăm că nu este motivant și adecvat ca pentru studiile efectuate la INJ timp de 18 luni sau examenul în fața Comisiei de absolvire a INJ candidaților să le fie acordate maxim 30 de puncte. Pe de altă parte, pentru motivare, interviu și caracteristicile personale sunt acordate 35 de puncte. Nu subestimăm importanța caracteristicilor personale și a motivării candidatului pentru procesul de selecție, însă nu credem că punctajul acordat pentru acestea ar trebui să depășească punctajul acordat pentru studiile efectuate la INJ. Mai mult, studiile de la INJ au evaluat deja abilitățile candidatului la funcția de judecător. Pe de altă parte, motivarea candidatului este puțin relevantă având în vedere faptul că persoana a făcut deja studii la INJ timp de 18 luni sau a aplicat la concurs după cel puțin cinci ani de activitate. Aprecierea motivării candidatului cu tocmai 20 de puncte pare nerezonabilă și lasă spațiu pentru arbitrar. De asemenea, nu considerăm rezonabilă stabilirea a două criterii cu un conținut similar: vechimea în muncă de specialitate juridică și caracterul activității în funcțiile de specialitate juridică, fiecare evaluându-se cu maxim 10 puncte. Conținutul ambelor criterii este foarte asemănător și avantajează nejustificat candidații cu experiență de muncă comparativ cu absolvenții INJ. Nu în ultimul rând, nu suntem siguri că „gradul științific, experiența didactică, publicațiile și articolele tematice” sunt un criteriu definitoriu și necesar pentru funcția de judecător. Acesta ar putea conta la evaluarea performanțelor, dar nu ar trebui să conteze pentru numirea în funcția de judecător.

În mod similar, la promovarea judecătorilor, „calitatea, eficiența și integritatea în funcția de judecător... se apreciază conform calificativului acordat prin hotărârea Colegiului de Evaluare” se notează cu maxim 40 de puncte. În același timp, „motivarea candidatului de a fi promovat într-o instanță ierarhic superioară, perfectată în scris și susținută verbal în fața Colegiului de Selecție” se apreciază cu 25 de puncte și „gradul științific, experiența didactică, publicațiile și articolele tematice, participarea la elaborarea proiectelor de acte normative, a comentariilor la actele normative, în calitate de expert sau consultant în grupurile de lucru naționale sau internaționale” – cu 10 puncte. Motivarea candidatului este un aspect foarte subiectiv, atât din perspectiva formulării, cât și a aprecierii. Nu este clar de ce se oferă atât de multe puncte pentru niște criterii subiective, iar rezultatelor evaluării performanțelor le sunt acordate doar 40 de puncte. Cu timpul, judecătorii ar putea pierde încrederea și dorința de a activa corect și independent dată fiind valoarea atât de mică a acestora pentru cariera judecătorului. În mod similar, pentru justițiabil nu contează atât de mult gradul științific, cât activitatea corectă și transparentă a judecătorului.

Criteriile de selecție și promovare a judecătorilor necesită o revizuire urgentă pentru a răspunde în mod adecvat necesităților reale pentru care au fost stabilite.

- 6) Promovarea membrilor CSM. Între 2014 și 2017, câțiva membri ai CSM au fost propuși de CSM pentru a fi promovați fie într-o instanță superioară, fie într-o funcție de conducere, sau au fost transferați într-o instanță de judecată. În aceste situații, inevitabil apar suspiciuni de favorizare a membrului CSM de către colegii săi. Totodată, nu este clar cum membrul CSM care a fost ales în calitate de reprezentant ai unui nivel de instanțe de judecată poate să le mai reprezinte după promovare. Regulamentul Consiliului Superior al Procurorilor conține o restricție pentru membrii Consiliului de a fi promovați pe durata mandatului de membru și timp de 6 luni după expirarea mandatului. Considerăm că este nevoie de reglementări în acest sens și pentru CSM, care ar putea fi incluse fie în Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea CSM, fie în Legea cu privire la CSM.

Recomandările principale:

- 1 Se recomandă clarificarea abordării CSM față de evaluarea oferită de Colegiul de Selecție și anume numirea candidaților în baza punctajului oferit de Colegiul de Selecție. În cazul în care la concurs participă doi sau mai mulți candidați cu un punctaj similar, CSM urmează să facă o evaluare suplimentară, spre exemplu, prin interviu, pentru a selecta candidatul mai bun. De asemenea, CSM ar putea efectua o evaluare adițională dacă, din momentul evaluării la Colegiul de Selecție, apare o informație nouă despre candidat;
- 2 Se recomandă prevederea expresă în legislație a dreptului candidaților cu cel mai mare punctaj de a-și alege instanța în cazul numirilor în prima instanță. În așa mod, va fi asigurată o claritate și o previzibilitate a procesului de numire, iar CSM nu va fi încărcat cu un număr atât de mare de concursuri;

- 3 În strânsă legătură cu primele două recomandări, se propune modificarea abordării cu privire la organizarea concursurilor, în vederea organizării concursului pentru toate funcțiile vacante în sistem o dată sau de două ori pe an. Acest lucru va permite candidaților să-și planifice din timp cariera și va aduce o claritate și o previzibilitate importantă pentru sistem. Acest lucru va contribui și la îmbunătățirea percepției societății, care va putea urmări numirile și promovările din sistemul judiciar, astăzi acestea ridicând o serie de întrebări, după cum se arată în document;
- 4 În strânsă legătură cu primele trei recomandări, se recomandă îmbunătățirea calității motivării hotărârilor CSM cu privire la cariera judecătorilor. Votul exclusiv al membrilor CSM nu constituie o motivare rezonabilă suficientă într-un sistem bazat pe principiile statului de drept. Această recomandare este valabilă în special pentru toate situațiile problematice constatate în raport: ignorarea punctajului oferit de Colegiul de Selecție și declararea concursurilor eșuate din cauza lipsei numărului necesar de voturi ale membrilor CSM;
- 5 Se recomandă reevaluarea criteriilor de selecție, promovare și transfer ale judecătorilor pentru a oferi o valoare mai mare studiilor profesionale efectuate în cadrul INJ și evaluării performanțelor de către Colegiul de Evaluare a Performanțelor Judecătorilor și pentru a include toate celelalte criterii care în prezent sunt examinate de CSM și care nu sunt examinate de Colegiul de Selecție¹²¹;
- 6 Se recomandă stabilirea unei interdicții pentru membrii CSM de participare la concursuri de selectare în funcția de judecător și promovare pe durata mandatului de membru al CSM, precum și timp de 6 luni după încetarea acestuia, similar regulilor stabilite de Regulamentul Consiliului Superior al Procurorilor. Această prevedere ar putea fi inclusă în Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea CSM sau în Legea cu privire la CSM.

¹²¹ Recomandarea cu privire la criteriile de selecție a fost explicată mai detaliat în analiza CRJM din 2015. Recomandări cu privire la criteriile sunt incluse și în raportul din 2017 al Centrului de Analiză și Prevenire a Corupției, disponibil la: http://capc.md/files/Raport%20de%20monitorizare%20CAPC_30.05.17.pdf. Pentru a evita repetarea aceluiași recomandări, ne limităm la recomandarea generală cu privire la necesitatea urgentă de modificare a criteriilor. Când privește conținutul propriu-zis a criteriilor, CRJM a expediat CSM recomandări detaliate la 3 iunie 2015 cu privire la modificarea regulamentului cu privire la criteriile de numire, promovare și transfer. Recomandările CRJM sunt disponibile la <http://www.crjm.org/wp-content/uploads/2015/06/2015-06-03-Op-RegulSelectieJud-CRJM.pdf>. Considerăm că este important de a modifica regulamentul cât mai urgent, eventual prin crearea unui grup de lucru care ar putea analiza detaliat criteriile și veni cu recomandările de rigoare. Vom contribui cu propuneri concrete la modificarea criteriilor imediat ce va fi inițiat procesul și invitate contribuții.

Centrul de Resurse Juridice din Moldova este o organizație non-profit neguvernamentală cu sediul în Chișinău, Republica Moldova. CRJM tinde să asigure o justiție calitativă, promptă și transparentă și respectarea efectivă a drepturilor civile și politice. În realizarea acestor obiective, CRJM combină cercetarea de politici și activitatea de advocacy realizate într-un mod independent și neutru.

Centrul de Resurse Juridice din Moldova

📍 Str. A. Șciusev 33, MD-2001 Chișinău,
Republica Moldova

☎ +373 22 843 601

☎ +373 22 843 602

@ contact@crjm.org

🌐 www.crjm.org

📘 CRJM.org

🐦 CRJMDolova

🏠 CRJM

